

Олена ОТИЧ

**МИСТЕЦТВО
У РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА
ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ**

ЧАСТИНА ІІІ

Київ – 2006

**АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ АПН УКРАЇНИ**

О.М. ОТИЧ

**МИСТЕЦТВО
У РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОГО
НАВЧАННЯ**

Комплекс навчально-методичного забезпечення
психолого-педагогічної підготовки студентів професійно-
педагогічних навчальних закладів

У 3-х ЧАСТИНАХ

ЧАСТИНА ІІІ

**МАТЕРІАЛИ КОМПЛЕКСНОГО, ПІДСУМКОВОГО ТА
ПРОМІЖНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН**

Київ – 2006

УДК 371.134: 377:7: 371.26
ББК 74.58:85:74.26

*Рекомендовано вченою радою Інституту педагогіки і психології
 професійної освіти АПН України,
 протокол № 12 від 24. 11. 2005 р.*

Рецензенти:

Ничкало Н.Г., доктор педагогічних наук, професор, дійсний член
 АПН України;

Воловик П.М., доктор педагогічних наук, професор;

Побірченко Н.А., доктор психологічних наук, професор;

Щербак О.І., кандидат педагогічних наук, доцент, член-кореспондент
 АПН України, директор Київського професійно-
 педагогічного коледжу імені Антона Макаренка.

Отич О.М.

Мистецтво у розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: Комплекс навчально-методичного забезпечення викладання психолого-педагогічних дисциплін: У 3-х ч. – Полтава.: ІнтерГрафіка, 2006. – Ч. III. – Матеріали комплексного, підсумкового та проміжного контролю знань студентів з психолого-педагогічних дисциплін. – 115 с.

Представлено цілісний комплекс навчально-методичного забезпечення процесу психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів ПТНЗ, призначений для використання на етапах планування, відбору та структурування змісту навчальних дисциплін психолого-педагогічного циклу, а також на етапі контролю знань студентів з означених дисциплін.

Третя частина охоплює матеріали комплексного, підсумкового та проміжного контролю знань студентів з дисциплін “Педагогіка”, “Основи педагогічної майстерності”, “Основи педагогічних досліджень”, “Психологія”, “Психологія управління”, “Конфліктологія” та ін.

Для викладачів і студентів професійно-педагогічних коледжів, індустріально-педагогічних технікумів; інженерно-педагогічних та педагогічно-індустріальних факультетів вищих педагогічних, технічних і сільськогосподарських навчальних закладів, де вивчаються психолого-педагогічні дисципліни; слухачів закладів післядипломної освіти інженерно-педагогічних працівників; педагогів професійного навчання; науковців, аспірантів, докторантів, усіх, хто цікавиться проблемами гуманізації професійно-педагогічної освіти.

Науковий редактор

доктор філософських наук, професор, дійсний член АПН України

І.А. Зязюн

ISBN

© Отич О.М., 2006

ЗМІСТ

Передмова	6
------------------------	---

Розділ I. Матеріали комплексного контролю знань студентів з психолого-педагогічних дисциплін	8
1.1. Комплексна контрольна робота з дисципліни “Педагогіка”	8
1.2. Комплексна контрольна робота з дисципліни “Основи педагогічної майстерності”	23
1.3. Комплексна контрольна робота з дисципліни “Основи педагогічних досліджень”	44

Розділ II. Матеріали підсумкового контролю знань студентів з психолого-педагогічних дисциплін	65
2.1. Перелік питань та екзаменаційні білети з “Педагогіки”	65
2.2. Перелік питань та екзаменаційні білети з “Оснoв педагогічної майстерності”	71
2.3. Перелік питань до диференційованого заліку з “Оснoв педагогічних досліджень”	77
2.4. Перелік питань до заліку з “Оснoв психології та педагогіки”	78
2.5. Перелік питань до заліку з “Психології”	82
2.6. Перелік питань до заліку з “Психології управління”	85
2.7. Перелік питань до заліку з “Конфліктології”	88

Розділ III. Матеріали проміжного контролю знань студентів з психолого-педагогічних дисциплін	91
3.1. Контрольна робота з “Педагогіки” для студентів безвідривної форми навчання	91
3.2. Контрольна робота з “Оснoв педагогічної майстерності” для студентів студентів безвідривної форми навчання	96
3.3. Контрольна робота з “Оснoв педагогічних досліджень” для студентів студентів безвідривної форми навчання	99

3.4. Тематика контрольних робіт з дисципліни „Основи психології та педагогіки” для студентів безвідривної форми навчання.....	102
3.5. Контрольна робота з «Психології ділового спілкування» для студентів денного відділення.....	105
3.6. Контрольна робота з «Психології управління» для студентів денного відділення.....	106
3.7. Контрольна робота з «Конфліктології» для студентів денного відділення.....	107
Післямова.....	108
Література.....	109
Додатки.....	112

ПЕРЕДМОВА

Контроль знань є необхідною складовою процесу навчання. Він надає йому цілісності та завершеності, а крім того, виконує цілий ряд педагогічних функцій: констатувальну, прогностичну, ціннісно-орієнтаційну, конструктивну, виховну, самодослідження й саморозвитку тощо¹.

Оцінюючи знання, уміння та способи діяльності студентів, викладач розглядає їх як показники загального й професійного розвитку їхньої особистості, сформованості її окремих якостей. Це дозволяє педагогові встановити зворотний зв'язок із своїми вихованцями та скоригувати процес їхнього навчання. Таким чином, контроль успішності виступає важливою умовою активізації навчально-пізнавальної й творчої діяльності майбутніх педагогів професійної школи.

Ефективному оцінюванню навчальних досягнень студентів сприяє комплекс засобів контролю різного рівня, починаючи від поточного і завершуючи комплексним контролем знань.

З метою оптимізації його здійснення у навчальному процесі професійно-педагогічних закладів освіти підготовлено третю частину комплексу навчально-методичного забезпечення викладання предметів психолого-педагогічного циклу у професійно-педагогічних навчальних закладах. Вона складається з трьох розділів, які містять матеріали для комплексного, підсумкового та проміжного контролю знань студентів з психолого-педагогічних дисциплін.

У першому розділі викладено зміст комплексних контрольних робіт з “Педагогіки”, “Основ педагогічної майстерності” та “Основ педагогічних досліджень” для студентів професійно-педагогічних навчальних закладів.

У другому розділі – питання до екзаменів та заліків з окремих дисциплін психолого-педагогічного циклу, а також екзаменаційні білети з навчальних курсів “Педагогіка” та “Основи педагогічної майстерності”.

Третій розділ містить приклади атестаційних та поточних контрольних робіт з ряду педагогічних та психологічних дисциплін, а також критерії оцінювання знань студентів.

¹ Цымбалюк Е.А. Становление теории и методики оценочной деятельности учителя музыки: Учеб. -

Запропоновані матеріали можуть бути використані викладачами психолого-педагогічних дисциплін професійно-педагогічних навчальних закладів та закладів післядипломної освіти інженерно-педагогічних працівників при проведенні різних видів контролю, при підготовці до заліків та екзаменів з дисциплін психолого-педагогічного циклу.

Автор висловлює велику вдячність науковому редактору даного видання доктору філософських наук, професору, дійсному члену АПН України І.А. Зязюну та рецензентам: доктору педагогічних наук, професору, дійсному члену АПН України Н.Г. Ничкало, доктору педагогічних наук, професору П.М. Воловику; доктору психологічних наук, професору Н.А. Побірченко; кандидату педагогічних наук, доценту, члену-кореспонденту АПН України, директорів Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка О.І. Щербак за слушні зауваження і рекомендації щодо вдосконалення змісту рукопису даного навчально-методичного комплексу.

Щиро дякуємо художньому редактору Н.І. Євстигнєєвій за допомогу у підготовці до друку та виданні цього матеріалу.

РОЗДІЛ I

МАТЕРІАЛИ КОМПЛЕКСНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

1.1. КОМПЛЕКСНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА З ДИСЦИПЛІНИ “ПЕДАГОГІКА”

АНОТАЦІЯ

з навчальної дисципліни “Педагогіка”

Ефективність професійної діяльності педагога ПТНЗ значною мірою залежить від його професійно-педагогічної компетентності, що ґрунтується на міцному фундаменті його теоретичних та методологічних знань у галузі педагогіки, розумінні основних закономірностей та сучасних підходів у навчанні, вихованні та розвитку учнівської молоді.

З метою ознайомлення майбутніх педагогів професійного навчання із філософськими та педагогічними основами майбутньої професійної діяльності, формування в них педагогічного мислення, розвитку їхньої загальної та професійної культури до змісту психолого-педагогічної підготовки студентів професійно-педагогічних закладів освіти введено навчальну дисципліну “Педагогіка”.

Основні її завдання полягають у:

- допомогти студентам в усвідомленні принципів, цілей та завдань сучасної освіти; з’ясуванні місця й значення педагогіки в системі гуманітарних наук;
- ознайомленні майбутніх педагогів ПТНЗ з основними педагогічними підходами, категоріальним апаратом педагогіки;
- розкритті сутності педагогіки як науки і мистецтва; виявленні педагогічного потенціалу мистецтва у навчанні, вихованні та розвитку особистості учнів ПТНЗ;
- формуванні професійно-педагогічної компетентності студентів на основі засвоєння ними теоретичних знань і практичних умінь, необхідних майбутньому педагогові професійного навчання у його

майбутній діяльності; доповненні й розширенні їх шляхом вивчення основних понять і категорій соціальної, креативної та трансцедентальної педагогіки;

- спрямуванні майбутніх педагогів професійного навчання на неперервне професійне самовдосконалення і самоосвіту впродовж життя.

Програмою курсу передбачено перехід до нових технологій навчання, побудованих на засадах гуманістичного, особистісно-креативного та етнокультурологічного підходів.

У результаті вивчення курсу «Педагогіка» студенти повинні оволодіти:

- *знаннями* з теорії навчання та виховання; історії світової й вітчизняної педагогіки; соціальної педагогіки та превентивного виховання; креативної та трансцедентальної педагогіки;
- *уміннями* практично застосовувати набуті знання у різноманітних ситуаціях професійно-педагогічної діяльності, висловлювати власну педагогічну позицію стосовно різноманітних аспектів педагогічної дійсності, надавати оцінку педагогічним явищам.

Виконання одного варіанту з пакету комплексного контролю знань розраховано на 90 хвилин.

КОМПЛЕКСНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Завдання № 1

1. Обґрунтуйте значення навчального курсу “Педагогіка” у професійній підготовці майбутнього педагога професійного навчання.
2. Розкрийте специфіку предмета, принципів та функцій історії педагогіки.
3. У чому, на Вашу думку, полягає мета професійно-педагогічної діяльності?

Завдання № 2

1. Обґрунтуйте сутність педагогіки як науки і мистецтва.
2. Схарактеризуйте основні підходи світової науки до розуміння факторів виникнення виховання.
3. У чому, на Вашу думку, полягають причини правопорушень серед неповнолітніх? Яких педагогічних заходів Ви б запропонували вжити з метою їх профілактики?

Завдання № 3

1. Розкрийте зв'язок педагогіки з іншими науками.
2. Схарактеризуйте сутність та особливості виховання у стародавніх часи.
3. Чи згодні Ви із твердженням трансцедентальної педагогіки : “Свобода і любов – основа виховання людської особистості”? Поясніть, чому.

Завдання № 4

1. Розкрийте зміст основних понять педагогіки.
2. Проаналізуйте особливості виховання у Стародавній Греції.
3. У чому, на вашу думку, виявляється «педагогіка національної культури» (Ю.П. Азаров)?

Завдання № 5

1. У чому, на Вашу думку, виявляється криза сучасної освіти і які шляхи її подолання?
2. Здійсніть порівняльний аналіз Афінської та Спартанської виховних систем.
3. Якими цінностями, на Вашу думку, повинен керуватися педагог професійного навчання у своїй професійно-педагогічній діяльності?

Завдання № 6

1. Обґрунтуйте провідні принципи та підходи у сучасній освіті.
2. Схарактеризуйте освіту й виховання епохи Середньовіччя.
3. Який панівний підхід у давньоруській педагогіці характеризує, на Вашу думку, цитата з “Домострою”: “Сокруши дитяти ребра сызмалу»? Як Ви ставитеся до такого підходу?

Завдання № 7

1. Чому аксіологічний підхід набув особливої актуальності у сучасній освіті?
2. Схарактеризуйте систему лицарського виховання в епоху Середньовіччя.
3. Як Ви розумієте вислів канадського емігранта з України: “Тут, у Канаді, освіта є хлібною карткою”?

Завдання № 8

1. Чому, на Вашу думку, принципи гуманізації й культуровідповідності освіти називають основними соціально-педагогічними принципами її розвитку?
2. Розкрийте педагогічне значення семи вільних мистецтв в епоху Середньовіччя.
3. Обґрунтуйте взаємозалежність змісту освіти й здоров’я учнів.

Завдання № 9

1. Обґрунтуйте пріоритетне значення принципів неперервності, ступеневості й наступності у сучасній професійній освіті.
2. Схарактеризуйте школу й педагогіку епохи Відродження.
3. Як Ви ставитеся до ідей вальдорфської педагогіки? Чи використовували б Ви їх у своїй педагогічній практиці? Поясніть, чому.

Завдання № 10

1. Схарактеризуйте сутність, предмет і завдання етнопедагогіки.
2. Проаналізуйте особливості педагогіки епохи Просвітництва.
3. Чи згодні Ви з думкою Ю.П. Азарова, що “У соціалізації є два полюси”? Поясніть, чому.

Завдання № 11

1. Проаналізуйте, у чому виявляються особливості родинного виховання українців?
2. Розкрийте роль братських шкіл у становленні національної системи освіти України.
3. Чи погоджуєтеся Ви із думкою, що освіта ХХІ століття обов’язково повинна бути креативною? Обґрунтуйте, чому.

Завдання № 12

1. Обґрунтуйте основні принципи інноваційної креативної освіти.
2. Проаналізуйте особливості виховання у прадавніх слов’ян.
3. Які з ідей педагогіки співробітництва є для Вас найбільш значущими? Обґрунтуйте, чому.

Завдання № 13

1. Здійсніть порівняльний аналіз основних варіантів співтворчості педагога з учнями.
2. Схарактеризуйте школу, освіту й виховання у Київській Русі.
3. Які категорії молоді включені у соціальний патронаж? Поясніть, чому.

Завдання № 14

1. Схарактеризуйте основні фактори соціалізації.
2. Проаналізуйте особливості освіти й виховання в Україні в епоху Відродження (XVI – XVII ст.).
3. У чому виявляється новизна креативного підходу до організації взаємодії педагога й учнів? Чи вважаєте Ви цей підхід педагогічно ефективним?

Завдання № 15

1. Схарактеризуйте основні фактори і засоби української народної педагогіки.
2. Обґрунтуйте роль Києво-Могилянської академії у розвитку освіти і культури в Україні.
3. Який з напрямів соціальної роботи з дітьми та молоддю є, на Вашу думку, найбільш актуальним? Поясніть, чому.

Завдання № 16

1. Поясніть, чому народна педагогіка є основою наукової педагогіки?
2. Схарактеризуйте сутність та розкрийте історичне значення козацької педагогіки.
3. Як Ви розумієте вислів: “Виховання – загальна і вічна категорія”?

Завдання № 17

1. Схарактеризуйте предмет, функції та основні принципи дидактики.
2. У чому, на вашу думку, виявлялися особливості школи і педагогіки України періоду Руїни (XVIII)?
3. Що є рушійною силою розвитку особистості?

Завдання № 18

1. У чому, на вашу думку, виявляється гуманістична орієнтація змісту освіти?
2. Як відбувалося становлення школи та педагогіки в Україні у XIX ст.?
3. Чи погоджуєтеся ви з висловом Я.А. Коменського: “Зневага до виховання є загибель людей, сімей, держав і всього світу”? Поясніть, чому.

Завдання № 19

1. У чому, на вашу думку, полягають основні завдання процесу навчання?
2. Схарактеризуйте школу і педагогіку України у XX ст.
3. Як ви розумієте вислів: “Немає нічого більш практичного, ніж гарна теорія”?

Завдання № 20

1. Схарактеризуйте основні структурні компоненти навчального процесу.
2. Як розвивається освіта України на сучасному етапі духовного та національного відродження?
3. У чому, на вашу думку, виявляється спільність і відмінність понять “виховання” та “соціалізація”?

Завдання № 21

1. Обґрунтуйте сутність і принципи розвивального навчання.
2. Що є характерним для західноєвропейської педагогіки XIX-XX століть?
3. Чи доцільним є, на вашу думку, впровадження мистецтва до змісту професійної освіти? Якщо ні, то чому? Якщо так, то у яких формах?

Завдання № 22

1. У чому, на вашу думку, виявляється взаємозв'язок навчання та виховання?
2. Обґрунтуйте значення мистецтва як засобу соціалізації особистості.
3. Як ви розумієте вислів Д. Менделєєва: “Знання без виховання – це меч у руках божевільного”?

Завдання № 23

1. Розкрийте зміст і завдання соціальної педагогіки.
2. Обґрунтуйте роль сучасних молодіжних субкультур у процесі соціалізації особистості.
3. Як ви розумієте вислів К.Д. Ушинського: “Якщо наука (в тому числі й педагогіка) є спільною для всіх народностей, то загальної системи виховання не існує ні в теорії, ні на практиці”?

Завдання № 24

1. Розкрийте зміст основних понять соціальної педагогіки.
2. У чому, на вашу думку, виявляється національна спрямованість навчально-виховного процесу?
3. Як ви розумієте вислів Цицерона: “Основа всієї держави полягає у правильному вихованні юнацтва”?

Завдання № 25

1. Обґрунтуйте сутність і завдання родинного виховання.
2. Розкрийте значення культурно-творчої діяльності в соціалізації особистості.
3. Як ви розумієте вислів А. Дістервега: “На педагогіку ніколи не слід дивитися як на науку завершену і закінчену”?

Завдання № 26

1. Розкрийте сутність, провідні фактори та передумови особистісно-професійного саморозвитку педагога.
2. Обґрунтуйте роль засобів масової комунікації в процесі соціалізації особистості.
3. Як ви розумієте вислів В. Розова: “Знання можуть бути купою каміння, що задавило особистість. І знання можуть бути вершиною піраміди, на якій стоїть особистість”?

Завдання № 27

1. Обґрунтуйте сутність, структуру і закономірності педагогічного процесу.
2. Розкрийте роль об’єднання ровесників у соціалізації особистості.
3. Як ви розумієте вислів Конфуція: “Навчання без роздумів – шкідливе, роздуми без навчання – небезпечні”?

Завдання № 28

1. Обґрунтуйте сутність та основні принципи педагогіки співробітництва.
2. Розкрийте значення самоосвіти та самовиховання у професійному розвитку педагога професійного навчання.
3. Як ви розумієте вислів Платона: “Знання не можуть бути перелиті, немов із посудини, з однієї душі в іншу”?

Завдання № 29

1. Здійсніть порівняльний аналіз традиційних та інноваційних методів навчання.
2. Обґрунтуйте зміст, завдання та основні напрями соціальної роботи педагога у професійному навчальному закладі.
3. Як ви розумієте вислів Л. Толстого: “Знання – знаряддя, а не мета”?

Завдання № 30

1. Обґрунтуйте сутність і завдання превентивного виховання.
2. Чому оновлення змісту освіти є, за положенням Державної національної програми “Освіта” (“Україна ХХІ століття”), визначальною складовою реформування освіти в Україні?
3. Як ви розумієте вислів К.Д. Ушинського: “Педагогіка – не наука, а мистецтво – найпоширеніше, найскладніше, найвище й найнеобхідніше з усіх мистецтв”?

Голова методичної комісії

 _____ (.....)
 “ ____ ” _____ 200... р.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ КОМПЛЕКСНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

“Відмінно” – повна, логічна, аргументована, проілюстрована прикладами відповідь, яка свідчить про самостійність мислення студента, сформовану власну педагогічну позицію, міцне засвоєння ним навчального матеріалу з дисципліни, вміння пов'язати його з практичною професійно-педагогічною діяльністю, робити узагальнення та висновки. Правильне визначення основних понять педагогіки; адекватне розуміння сутності висловів, що стосуються різноманітних проблем навчання та виховання учнівської молоді.

“Добре” - вірна, логічна відповідь, яка свідчить про засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни, знання ним основних понять педагогіки та наявність власного (хоча не завжди вірного) бачення педагогічних проблем. У цілому правильне розуміння сутності висловів, що стосуються різноманітних аспектів навчання та виховання учнів.

“Задовільно” - в цілому вірна, хоча недостатньо повна відповідь, яка має репродуктивний характер і у загальних рисах відтворює навчальний матеріал лекції чи підручника. Нечіткі формулюванні основних понять педагогіки; неточне розуміння сутності висловів, що стосуються різноманітних проблем навчання та виховання учнівської молоді.

“Незадовільно” - невірна відповідь на питання, яка демонструє незадовільний рівень знань та вмій студента, несформованість його педагогічної позиції. Допущені принципові помилки у формулюванні основних понять педагогіки. Продемонстровано нерозуміння сутності висловів, що стосуються різноманітних проблем навчання та виховання.

ЕТАЛОН ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ КОМПЛЕКСНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ “ПЕДАГОГІКА”

Завдання № 13

1. Здійсніть порівняльний аналіз основних варіантів співтворчості педагога з учнями

Педагогіка співробітництва – напрям педагогічного мислення і практичної діяльності, спрямований на демократизацію і гуманізацію педагогічного процесу.

Головним принципом педагогіки співробітництва є організація навчально-виховного процесу як співтворчості педагога з вихованцями.

Співтворчість – це така натхненна спільна діяльність викладача і учнів, яка ґрунтується на взаєморозумінні й гуманізмі, на єдності їхніх інтересів і прагнень, і у якій вони спільно творять нову педагогічну реальність. При цьому педагог не повідомляє готових істин своїм вихованцям, а відкриває їх разом з ними.

Основними варіантами співтворчості, за В.А. Кан-Каліком та М.Д. Нікандровим, є:

- *педагог-прем'єр* – не співвідносить свій творчий процес із діяльністю учнів, творить для себе й від себе;
- *педагог-диригент* – співвідносить свій творчий процес із діяльністю аудиторії, керує загальним творчим процесом;
- *педагог-дзеркало* – враховує нюанси діяльності окремих учнів, володіє емпатією та педагогічною рефлексією;
- *педагог-режисер* - створює загальну концепцію заняття, враховує особливості окремих учнів, забезпечує їм індивідуальне самовираження й творче співробітництво.

Зрозуміло, за першого варіанту співтворчість є мінімальною, а за останнього – максимальною.

Рівні співтворчості виокремлено В.І. Загвязинським:

1. *Імітаційно-творчий* – учні разом з педагогом шукають відповіді на питання, які вже давно розв'язані наукою й практикою.

2. *Істинно творчий* – коли ані учні, ані викладач не знають відповіді на питання і відшукують їх самостійно.

2. Схарактеризуйте школу, освіту й виховання у Київській Русі

Педагогічна думка й школа Київської Русі зародилися у взаємодії слов'янської язичницької традиції та східного Візантійського християнства. Тому характер освіти й виховання у давньоруській державі значною мірою був зумовлений цими впливами.

Визначальну роль у розвитку освіти у Київській Русі відіграло запровадження богослужіння слов'янською мовою та зумовлене ним введення слов'янського алфавіту та азбуки Кирила і Мефодія. Завдяки цьому вимогою часу стало відкриття спеціальних шкіл для навчання грамоті.

Крім простого навчання грамоті, існувала й більш висока ступінь освіти – школи книжного вчення, у яких викладалися діалектика, риторика, граматики, арифметика. У школах книжного вчення вихованців готували до діяльності в різних сферах державного, церковного та культурного життя.

За князювання Ярослава Мудрого освіта набула небаченого розвитку: засновувалися нові школи, була відкрита перша на Русі бібліотека, набула поширення жіноча освіта.

Згодом питаннями освіти починають займатися монастирі. У Києво-Печерському монастирі була відкрита перша школа для ченців.

З кінця XI – початку XII ст. з'явилося поняття “навчання грамоті”, яке тлумачилося як навчання дітей письму, читанню, лічбі й хоровому співу і було рівнозначним початковій елементарній освіті.

Першу державну концепцію виховання у Київській Русі сформульовано в “Ізборніку” князя Святослава. До педагогічної літератури тих часів належить і “Повчання дітям” Володимира Мономаха (1117 р.).

Історичне значення педагогічної спадщини Київської Русі полягає у тому, що було створено основу для розвитку школи й педагогіки українського, російського та білоруського народів.

3. Які категорії молоді включені у соціальний патронаж? Поясніть, чому.

Соціальний патронаж – це соціально-психолого-педагогічна та юридична підтримка, призначенням якої є професійна допомога та посередницька діяльність професіоналів у вирішенні різноманітних проблеми особистості та колективу.

У соціальний патронаж включені практично всі категорії молоді, які тією чи іншою мірою потребують соціальної допомоги, соціальної підтримки, соціального забезпечення та соціальної реабілітації. Такими категоріями є:

- *працююча молодь* – потребують допомоги у професійній адаптації, пошукові свого місця у колективі співробітників, формуванні образу “Я-професіонала”;
- *безробітна молодь* – потребують допомоги у пошукові роботи, засобів для існування;
- *діти і молодь, які навчаються* – потребують забезпечення належних матеріальних та морально-психологічних умов для навчання та набуття майбутньої професії у відповідності із їхніми здібностями та інтересами;
- *молоді сім'ї* – потребують забезпечення житлом; психологічної та юридичної допомоги у розв'язанні психологічних проблем у сімейних стосунках;
- *діти і молодь, які мають відхилення у здоров'ї (діти-інваліди, молоді інваліди; постраждали унаслідок*

Чорнобильської аварії) – потребують належного медичного догляду, забезпечення ліками, особливої соціальної опіки;

- *ВІЛ-інфіковані* - потребують медичної допомоги та сприяння соціальній реабілітації;
- *діти і молодь, які мають відхилення у поведінці* – потребують допомоги у соціальній адаптації, зниженні рівня агресивності;
- *наркозалежна молодь, молодь з аддиктивною поведінкою* – потребують медичної та соціальної допомоги, сприяння соціальній реабілітації та адаптації;
- *молодіжні та дитячі організації й об'єднання (організовані та неформальні)* – потребують фінансової та матеріальної підтримки; взаємодії або контролю з боку соціальних організації та органів правопорядку;
- *обдаровані діти і молодь* – потребують виявлення спеціальної обдарованості і сприяння розвитку їхніх здібностей та талантів;
- *сироти й діти, батьки яких позбавлені батьківських прав* – потребують фінансово-матеріальної, морально-психологічної, а нерідко – й юридичної допомоги;
- *біженці, переселенці* – потребують морально-психологічної та фінансово-матеріальної допомоги, соціальної реабілітації.

Голова методичної комісії

_____ (.....)

“ ” _____ 200... р.

**СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ,
ВИКОРИСТАННЯ ЯКОЇ ДОЗВОЛЯЄТЬСЯ ПРИ
ВИКОНАННІ КОМПЛЕКСНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ
РОБОТИ**

1. *Азаров Ю.П.* Тайны педагогического мастерства: Учеб. пособие. – М.: Изд-во Московского психолого-социального ин-та; Воронеж: Изд-во НПО “МОДЭК”, 2004. – 432 с.
2. *Аніскіна Н.* Педагогічна підтримка обдарованості. – К.: Вид. дім “Шкіл. Світ”: Вид. Л. Галіцина, 2005. – 128 с.
3. *Бабанский Ю.К.* Избранные педагогические труды /Сост. М.Ю. Бабанский. – М.: Педагогика, 1989. – 560 с.
4. *Вальдорфская педагогика: Антология / Сост. А.А. Пинский и др.; Под ред А.А. Пинского.* – М.: Просвещение, 2003. – 494 с.
5. *Ващенко Г.* Твори: У 4-х т. – К.: “Школяр” – “Фада” ЛТД, 2000. – Т. 4. Праці з педагогіки та психології. – 416 с.
6. *В диапазоне современности: Тенденции развития радио в современном мире: Сб. статей /Сосот. В.П. Зверев, В.Н. Ружников.* – М.: Искусство, 1984. – 333 с.
7. *Волков Г.Н.* Этнопедагогика: Учебник. – 2-е изд., испр. и доп.. – М.: Академия, 2000. – 176 с.
8. *Гончаренко С.У.* Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
9. *Гуманітарна освіта і виховання особистості: Зб. наук. праць / За ред. Г.П. Васяновича.* – Львів: Сполом, 2004. – 219 с.
10. *Деркач А.А., Зазыкин В.Г.* Акмеология: Учеб. пособие. – СПб.: Питер, 2003. – 256 с.
11. *Жалдак М.І.* Професійна діяльність вчителя та інформаційні технології // Освіта. – 3-10 березня 2004. - № 11 (5087). – С. 5.
12. *Зязюн І.А.* Педагогіка добра: ідеали і реалії: Наук.-метод. посіб. – К.: МАУП, 2000. – 312 с.
13. *Краевский В.В.* Общие основы педагогики: Учебник. – М.: Академия, 2003. – 256 с.
14. *Морозов А.В., Чернилевский Д.В.* Креативная педагогика и психология: Учеб. пособие. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Академический Проект, 2004. – 560 с.
15. *Освітні технології: Навч.-метод. посіб /О.М. Пехота, А.З.*

- Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
16. *Отич О.М.* Мистецтво у змісті професійної підготовки майбутнього педагога професійного навчання. – Полтава:ІнтерГрафіка, 2005. – 200 с.
 17. *Рудницька О.П.* Педагогіка: загальна та мистецька : Навч. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.
 18. *Савченко О.* Від людини освіченої – до людини культурної //Рідна школа – 1996. - № 5-6. – С. 2-5.
 19. *Сірополко С.* Історія освіти в Україні. – К.: Наук. думка, 2001. – 912 с.
 20. *Тараненко І.* Компетентність – вимога сучасності //Світло. – 1996. - № 1. – С. 57-60.
 21. *Титаренко Т.М.* Життєвий світ особистості у межах і за межами буденності. – К.: Либідь, 2003. – 376 с.
 22. *Хуторской А.В.* Методика личностно-ориєнтованого обучения. Как обучать всех по-разному?: Пособие для учителя. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2005. – 383 с.

1.2. КОМПЛЕКСНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА З ДИСЦИПЛІНИ “ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ”

АНОТАЦІЯ

з навчальної дисципліни “Основи педагогічної майстерності”

Професія педагога є всеохоплюючою й багатofункціональною. Недаремно його порівнюють із хліборобом і садівником; зодчим, ваятелем і художником; диригентом та поетом; сценаристом, режисером, актором ... Педагог зорує освітянську ниву, засіваючи її зернами “Розумного, Доброго, Вічного”; плекає незміцнілі паростки юних душ і вирощує квітучий сад нових поколінь людей. Він виховує професіоналів, здатних забезпечити добробут і розквіт держави, а отже, – закладає фундамент і будує майбутнє суспільства. Педагог

формує й “виліплює” особистість, розкриває у ній усі барви таланту; створює симфонію співтворчості з учнями у навчально-виховному процесі, майстерно “диригуючи” їх спільними діями й надаючи кожному вихованцеві можливість виконати соло в єдиному ансамблі, підпорядкованому законам педагогічної гармонії. Він поет, бо його слово зачаровує учнів, збуджуючи їхні почуття й думки, зумовлюючи педагогічний катарсис та виховну післядію. Він – сценарист і режисер кожного свого заняття й він же – головна дійова особа на ньому. Отже, педагог – ключова фігура сучасної школи: і загальної, й професійної, й вищої.

Але для того, щоби виконати цю високу місію, він повинен мати професійно-педагогічну компетентність, розвинуті педагогічні здібності та якості, необхідні для ефективної професійно-педагогічної діяльності. З метою їх формування до змісту професійної підготовки майбутніх педагогів ПТНЗ введена навчальна дисципліна “Основи педагогічної майстерності” (“ОПМ”).

Основні завдання її вивчення полягають у:

- допомозі студентам пізнати особливості обраної професії, усвідомити роль особистості педагога у навчально-виховному процесі ПТНЗ;
- ознайомленні майбутніх інженерно-педагогічних працівників з рівнем вимог до своєї професії та визначенні рівня власної відповідності цим вимогам;
- сприянні студентам у розвитку педагогічних задатків та здібностей, професійних якостей і вмінь, професійної й творчої індивідуальності, необхідних майбутньому педагогові ПТНЗ у його професійно-педагогічній діяльності та різноманітних життєвих ситуаціях;
- формуванні в них педагогічного досвіду та професіоналізму, індивідуального стилю діяльності, уміння доцільно добирати і використовувати методи та засоби педагогічного впливу у кожній конкретній ситуації ;
- вихованні їхньої загальної та професійної культури;
- навченні майбутніх педагогів ПТНЗ створювати особисту програму неперервної самоосвіти й самовиховання, здійснювати індивідуальну роботу щодо особистісного і професійного самовдосконалення;

- виробленні в них потреби у власній педагогічній творчості, розробці авторських педагогічних технологій;
- підготовці студентів до організації групових та індивідуальних форм педагогічної діяльності, проведення рольових та ділових ігор, здійснення педагогічного моделювання тощо.

У результаті вивчення курсу «ОПМ» студенти повинні оволодіти:

- *знаннями* про: 1) сутність, зміст, структуру та особливості професійно-педагогічної діяльності, педагогічної майстерності, педагогічної творчості, педагогічного мистецтва та педагогічної культури; 2) основні вимоги щодо особистісних та професійних якостей педагога ПТНЗ, які забезпечують високий рівень його професійно-педагогічної майстерності; 3) прийоми, способи та засоби саморегуляції власного функціонального стану педагога; здійснення ефективного педагогічного впливу на учнів тощо;
- *уміннями* інтроспекції; педагогічної рефлексії; аналізу та оцінки педагогічних явищ; узагальнення та опису передового педагогічного досвіду; діагностики особистісних якостей учнів; розв'язання педагогічних задач; організації продуктивної педагогічної взаємодії з учнями, батьками та колегами; управління педагогічним спілкуванням; вирішення конфліктних ситуацій та ін. Крім того, студенти мають оволодіти елементами внутрішньої та зовнішньої педагогічної техніки, творчо використовувати засоби театральної педагогіки, різноманітні педагогічні технології при розв'язанні педагогічних проблем. У майбутніх педагогів професійного навчання має сформуватися готовність до проведення основних видів навчально-виховної роботи з учнями ПТНЗ та виробитися спрямованість і здатність до професійного самовдосконалення упродовж життя.

Виконання одного варіанту з пакету комплексного контролю знань розраховано на 90 хвилин.

КОМПЛЕКСНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Завдання № 1

1. Обґрунтуйте значення навчального курсу “ОПМ” у професійній підготовці майбутнього педагога професійного навчання.
2. Дайте відповідь на запитання: “Що дало особисто Вам вивчення курсу “Основи педагогічної майстерності”?”
3. Запропонуйте власне розв’язання педагогічної ситуації:

Під час навчального заняття у професійно-технічному навчальному закладі учень Петро К. увесь час крутиться і заважає працювати. На зауваження викладача підводиться і заявляє: “А я не люблю ваш предмет.”

Що має робити у цій ситуації педагог?

Завдання № 2

1. Охарактеризуйте зміст і структуру професійно-педагогічної діяльності.
2. Яким аспектам професійно-педагогічної діяльності слід, на Вашу думку, приділяти найпильнішу увагу? Поясніть, чому.
3. Запропонуйте власне розв’язання педагогічної ситуації:

Педагог проводить навчальне заняття у професійно-технічному училищі. У ході заняття учні поступово починають відволікатися від теми і потихеньку перемовлятися між собою. У відповідь на це педагог намагається говорити голосніше, але шум в аудиторії ще посилюється.

Чому могла виникнути така ситуація? І що у такому випадку повинен робити педагог професійного навчання?

Завдання № 3

1. Охарактеризуйте основні ознаки професійно-педагогічної діяльності.
2. Яка з перерахованих Вами ознак професійно-педагогічної діяльності є, на Вашу думку, найбільш суттєвою? Обґрунтуйте, чому.
3. Запропонуйте власне розв'язання педагогічної ситуації:

До класного керівника навчальної групи у професійному закладі освіти вривається негативно налаштований батько одного з учнів, якого вона тривалий час безрезультатно намагалася запросити для розмови щодо низької успішності та поганої поведінки сина. Батько з порога починає звинувачувати педагога й взагалі увесь навчальний заклад в упередженому ставленні до своєї дитини.

Що має робити педагог у цій ситуації?

Завдання № 4

1. Здійсніть аналіз особистісних і професійних якостей педагога професійного навчання.
2. На основі аналізу професійних та особистісних якостей педагога професійного навчання змалюйте свій власний професійно-педагогічний портрет.
3. Запропонуйте власне розв'язання педагогічної ситуації:

Під час навчального заняття учні, які виходили до дошки, відповідали дуже гарно, чим викликали радість педагога і водночас - незрозумілі для нього смішки серед одногрупників в аудиторії. Після опитування педагог, підійшовши до дошки, хотів записати нову тему, як раптом побачив, що на рамі класної дошки були викладені усі основні поняття і формули з теми.

Що має робити педагог у такій ситуації?

Завдання № 5

1. Визначте сутність педагогічної майстерності та схарактеризуйте її основні елементи.
2. Який з елементів педагогічної майстерності є, на Вашу думку, найважливішим у її структурі? Обґрунтуйте, чому.
3. Запропонуйте власне розв'язання педагогічної ситуації:

Ішов кінець навчального дня у ПТУ. Останнє заняття. Педагог пояснювала новий матеріал. Учні слухали не дуже уважно, бо вже були втомлені. Працювати групі заважав Сашко Д., учень надзвичайно неслухняний. Педагог декілька раз робила йому зауваження, але він не реагував: сміявся, передражнював інших. Утративши терпіння, педагог підійшла до Сашка (він сидів, обернувшись до сусіда) й лягнула його долонею по голові. Звук був гучним, і в аудиторії засміялися. Повернувшись до педагога, Сашко голосно вимовив нецензурне слово.

Що має робити педагог у цій ситуації?

Завдання № 6

1. Здійсніть порівняльний аналіз понять “мистецтво педагогіки” та “педагогіка мистецтва”.
2. Чи доцільним є, на Вашу думку, використання засобів педагогіки мистецтва у навчально-виховному процесі ПТНЗ? Якщо ні, то чому? Якщо так, то яким чином?
3. Запропонуйте власне розв'язання педагогічної ситуації:

Педагогу ПТНЗ серед навчального року передають групу, з якої зняли попереднього викладача за те, що він зовсім “розпустив” учнів і не зумів організувати з ними навчально-виховний процес. Учні негативно сприйняли таку заміну й вирішили влаштувати бойкот новому педагогові, не з'явившись на навчальне заняття.

Що має робити педагог у цій ситуації?

Завдання № 7

1. Здійсніть порівняльний аналіз понять “педагогічна майстерність” і “педагогічне мистецтво”.
2. Чи сприяє, на Вашу думку, навчально-виховний процес у Київському професійно-педагогічному коледжі імені Антона Макаренка формуванню педагогічної майстерності майбутніх педагогів ПТНЗ? Якщо так, то яким чином? Якщо ні, то що цьому заважає?
3. Запропонуйте власне розв’язання педагогічної ситуації:

Педагог професійного навчання вперше проводить навчальне заняття в академічній групі. Учні, вирішивши випробувати його, “кукукають” з різних кінців аудиторії. Хто це робить, педагог не встигає помітити.

Що йому робити у такій ситуації?

Завдання № 8

1. Розкрийте сутність поняття “педагогічна культура” та схарактеризуйте її складові елементи.
2. На основі узагальнення знань про сутність і структуру педагогічної культури оцініть власний рівень її сформованості.
3. Запропонуйте власне розв’язання педагогічної ситуації:

Під час контрольної роботи педагог відібрав в учня шпаргалку. Учень зовсім перестав виконувати роботу.

Чим це можна пояснити? Що Ви зробите у цій ситуації?

Завдання № 9

1. Поясніть, яким чином співвідносяться поняття “педагогічна майстерність” та “педагогічна техніка”.
2. Чи володієте Ви педагогічною технікою? Що слід, на вашу думку,

зробити педагогові, щоби досконало оволодіти прийомами педагогічної техніки?

3. Запропонуйте власне розв'язання педагогічної ситуації:

Педагог завчасно попередив навчальну групу про те, що на наступному занятті відбудеться контрольна робота, але на початку заняття група заявила, що не готова до проведення контрольної.

Що має робити у такій ситуації педагог?

Завдання № 10

1. Розкрийте сутність педагогічної техніки та схарактеризуйте її основні види.
2. Які елементи педагогічної техніки Ви б найчастіше використовували у своїй професійно-педагогічній діяльності? Чому?
3. Запропонуйте власне розв'язання педагогічної ситуації:

На початку заняття педагог професійного навчання починає опитувати учнів, але виявляється, що вони усі не готові до заняття і не виконали домашнього завдання.

Що повинен робити педагог у такій ситуації?

Завдання № 11

1. Розкрийте сутність педагогічної етики та визначте її вимоги до особистості педагога ПТНЗ.
2. Чи прийнятними з точки зору педагогічної етики є, на Вашу думку, висловлювання: “Люби дитину, як душу, а тряси, як грушу”; “За одного битого двох небитих дають”; “Якщо ви вважаєте, що платите нам, то вважайте, що ми працюємо”. Обґрунтуйте свою позицію.
3. Запропонуйте власне розв'язання педагогічної ситуації:

Вас призначили куратором сумновідомої навчальної групи у ПТУ. Проблем у Вас стало більше, адже Ви працюєте перший рік. Ось уже протягом тижня то один, то інший викладач скаржиться Вам на Вашу групу. Ви вже намагаєтеся уникати спілкування з колегами. Але сьогодні, коли Ви зайшли до викладацької, майстер виробничого навчання при усіх кинула Вам: “Не знаю, чим Ви займаєтеся цілими днями, але Ваші діти втекли з виробничої практики. Це – неподобство! Зробіть хоч що-небудь!”

Що Ви зробите у цій ситуації?

Завдання № 12

1. Поясніть, у чому виявляється близькість і відмінність педагогічної та акторської дії.
2. Як Ви розумієте слова А.С. Макаренка: “Педагог не може не грати ... Але не можна грати лише сценічно, зовнішньо”?
3. Запропонуйте власне розв’язання педагогічної ситуації:

У відсутність однієї з учениць академічної групи інші дівчата, вважаючи Вас “за свою”, починають у Вашій присутності пліткувати про неї.

Що Ви зробите у цій ситуації?

Завдання № 13

1. Поясніть, чому навчальне заняття називають “театром одного актора”.
2. З якими іще, серед існуючих у світі, професіями Ви б могли порівняти професію педагога професійного навчання? Поясніть чому.
3. Запропонуйте власне розв’язання педагогічної ситуації:

Молода педагог професійного навчання представляється академічній групі, в якій вона буде викладати свій предмет. Раптом чує від одного з хлопців: “А скільки вам років?”

Що має робити педагог у такій ситуації?

Завдання № 14

1. Розкрийте педагогічний потенціал театральної педагогіки у формуванні педагогічної майстерності майбутнього педагога професійного навчання.
2. Який із засобів театральної педагогіки Ви вважаєте найбільш корисним для себе особисто? Поясніть, чому.
3. Запропонуйте власне розв'язання педагогічної ситуації:

Наближався довгоочікуваний випускний вечір. До нього вже не один день велася “добровільна” підготовка, яка добре виснажила сили учнів. І от остання репетиція. Сотий раз виконуючи заключну пісню, яка була вже майже підготовлена, хлопці почали “підвивати” нелюдськими голосами.

Що має робити педагог у цій ситуації?

Завдання № 15

1. Поясніть, у чому виявляється естетика праці педагога професійного навчання.
2. Що Ви порадите педагогові професійного навчання, який хоче досягти естетичного рівня своєї професійно-педагогічної діяльності?
3. Запропонуйте власне розв'язання педагогічної ситуації:

Педагог професійного навчання заходить до академічної групи, щоби провести заняття і помічає, що за останньою партою учень сидить із стільцем на голові.

Що має робити педагог у такій ситуації?

Завдання № 16

1. Визначте та обґрунтуйте основні функції педагога професійного навчання.
2. Що б Ви сказали батькові учня ПТНЗ у відповідь на слова: “Я

віддав свого сина до вашого закладу. Ви педагоги, от і навчайте його, адже ви за це отримуєте гроші”.

3. Запропонуйте власне розв’язання педагогічної ситуації:

Учні академічної групи у ПТУ вирішили зірвати навчальне заняття, яке по заміні проводив інший педагог професійного навчання. Для цього вони (5-6 чоловік) домовилися хрюкати.

Що має робити у такій ситуації педагог?

Завдання № 17

1. Розкрийте професійні вимоги до особистості педагога ПТНЗ.
2. Яку з проаналізованих вище професійних вимог Ви вважаєте для себе найголовнішою? Поясніть, чому.
3. Запропонуйте власне розв’язання педагогічної ситуації:

Учениця навчальної групи ПТУ постійно запізнюється на заняття.

Що має робити педагог у такій ситуації?

Завдання № 18

1. Розкрийте сутність загальної та професійної культури педагога ПТНЗ.
2. Як Ви ставитеся до вислову: “Хороша людина – це не професія”?
3. Запропонуйте власне розв’язання педагогічної ситуації:

Педагог професійного навчання вперше проводить навчальне заняття в академічній групі. Учні, вирішивши випробувати педагога, зустрічають його, стоячи на партах.

Що має робити педагог у такій ситуації?

Завдання № 19

1. Розкрийте сутність та ознаки духовно-моральної культури педагога професійного навчання.
2. Як Ви ставитеся до ідеї віршика (рос. мовою):
 “Добро должно быть с кулаками,
 Чтоб зло ходило с синяками?”
3. Запропонуйте власне розв’язання педагогічної ситуації:

Під час заняття учениця Тетяна Я. пригнічена, розгублена, неуважна, відповідає недоречно.

Що має робити педагог у такій ситуації?

Завдання № 20

1. Дайте загальну характеристику внутрішньої педагогічної техніки.
2. Якими засобами внутрішньої педагогічної техніки Ви б скористалися, щоби стримати свою бурхливу негативну реакцію на негідну поведінку учнів під час проведення навчального заняття у ПТНЗ?
3. Запропонуйте власне розв’язання педагогічної ситуації:

Педагог професійного навчання, повертаючись з роботи, сідає в один тролейбус із кількома своїми учнями. На зупинці до учнів підходять контролери і вимагають квитки. В учнів їх не виявляється. Розпочинається з’ясування стосунків між контролерами та учнями.

Чи повинен педагог втручатися у цю ситуацію? Якщо так, то яким чином?

Завдання № 21

1. Розкрийте сутність та схарактеризуйте складові зовнішньої педагогічної техніки.

2. Якими засобами зовнішньої педагогічної техніки Ви б скористалися, щоби припинити розмови учнів під час навчального заняття?
3. Запропонуйте власне розв'язання педагогічної ситуації:

Педагог професійного навчання проводить заняття з академічною групою у великій аудиторії, стоячи за трибуною на кафедрі на значній відстані від учнів. Учні починають відволікатися від навчальної діяльності і згодом переходять до вирішення своїх власних справ, все менше звертаючи увагу на викладача.

Як педагог може виправити дану ситуацію за допомогою дистанції спілкування?

Завдання № 22

1. Розкрийте сутність педагогічного спілкування та схарактеризуйте його основні стилі.
2. Який зі стилів педагогічного спілкування Ви б обрали за основний у своїй педагогічній діяльності? Поясніть, чому.
3. Запропонуйте власне розв'язання педагогічної ситуації:

Молода педагог професійного навчання вперше проводить навчальне заняття у своїй академічній групі. Під час знайомства з учнями чує запитання від одного з них: “Чому ви не артистка? Ви така красива!”

Що має робити педагог у такій ситуації?

Завдання № 23

1. Обґрунтуйте сутність педагогічної майстерності як мистецької дії.
2. Як Ви розумієте слова театрального діяча і педагога К.С. Станіславського: “Майстер повинен володіти своїм інструментом”?
3. Запропонуйте власне розв'язання педагогічної ситуації:

Педагог професійного навчання приходить на заняття до академічної групи, але учні його “не помічають” і продовжують займатися своїми справами.

Що робити педагогу у такій ситуації?

Завдання № 24

1. Здійсніть порівняльний аналіз понять “педагогічна технологія” та “педагогічна творчість”.
2. На основі якої педагогічної технології Ви б хотіли будувати свою професійно-педагогічну діяльність? Поясніть, чому.
3. Запропонуйте власне розв’язання педагогічної ситуації:

В академічній групі у ПТУ навчається учень Петро С., матір якого засудили за злочин і посадили до в’язниці. Переживаючи цю трагедію, Петро перестав спілкуватися з одногрупниками, замкнувся, почав пропускати заняття.

Що повинен зробити у цій ситуації куратор академічної групи?

Завдання № 25

1. Розкрийте сутність поняття “творча індивідуальність педагога професійного навчання”, схарактеризуйте її прояви.
2. Спираючись на визначення сутності та аналіз проявів творчої індивідуальності педагога професійного навчання, дайте відповідь на питання: “Чи є я творчою індивідуальністю?” Поясніть, чому.
3. Запропонуйте власне розв’язання педагогічної ситуації:

Під час виробничого навчання у ПТУ кулінарного профілю учні однієї з академічних груп готують і накривають під керівництвом майстра виробничого навчання обід для учнів-сиріт, які навчаються в училищі. Раптом майстер помічає, що один з учнів понадкушував

котлети на кожній тарілці, що виставлена на обідній стіл. До перерви залишається 20 хвилин.

Що має робити майстер у такій ситуації?

Завдання № 26

1. Здійсніть порівняльний аналіз понять “педагогічна майстерність” та “педагогічна творчість”.
2. Яким педагогом професійного навчання Ви б хотіли стати у майбутньому? Як Ви цього досягнете? Чи маєте Ви професійний ідеал?
3. Запропонуйте власне розв’язання педагогічної ситуації:

У кулінарному училищі навчається учень Василь Ч. із вадами мовлення: замість звуку “р” він вимовляє “в”. На занятті з виробничого навчання йому доручили зробити страву з моркви. Під час її представлення Василь повинен був часто вимовляти слово “морква”, через що усі учні академічної групи сміялися над ним.

Як педагог повинен відреагувати на дану ситуацію?

Завдання № 27

1. Здійсніть порівняльний аналіз понять “педагогічна техніка” та “педагогічна технологія”.
2. Як Ви розумієте вислів психолога П.П. Блонського: “Вчителю, будь людиною! Лише жива душа оживить душу”.
3. Запропонуйте власне розв’язання педагогічної ситуації:

Педагог професійного навчання, увійшовши до аудиторії у ПТУ, щоб провести заняття з академічною групою, відчув у повітрі стійкий запах вина. Учні поводяться так, ніби нічого не сталося.

Що має робити викладач у такій ситуації?

Завдання № 28

1. Обґрунтуйте сутність та структуру творчої індивідуальності педагога професійного навчання.
2. Спираючись на визначення сутності та структури творчої індивідуальності педагога професійного навчання, охарактеризуйте свою творчу індивідуальність.
3. Запропонуйте власне розв'язання педагогічної ситуації:

Педагог професійного навчання проводить навчальне заняття в академічній групі у ПТУ. Раптом, через 15 хвилин після дзвоника, до аудиторії вповзає навколішки один з учнів, який хоче епатувати педагога, і тому запитує його: “Дозвольте мені вповзти!?”

Що має робити у цій ситуації педагог?

Завдання № 29

1. Обґрунтуйте суспільну значущість професії “педагог професійного навчання”.
2. Поясніть, чому канцлер Німеччини Отто фон Бісмарк, прийшовши до влади сказав: “Дайте мені дві тисячі хороших учителів, і я збудую нову державу”?
3. Запропонуйте власне розв'язання педагогічної ситуації:

Під час навчального заняття у ПТУ в учнів (то в одного, то в іншого) дзвонить мобільний телефон, виграючи різні мелодії та видаючи різноманітні звуки.

Що має педагог робити у такій ситуації?

Завдання № 30

1. Обґрунтуйте можливості мистецтва як засобу саморегуляції внутрішнього стану педагога професійного навчання.
2. Який з різновидів мистецтва Ви найчастіше обираєте (або обрали

б) з метою саморегуляції свого внутрішнього стану?

3. Запропонуйте власне розв'язання педагогічної ситуації:

Під час навчального заняття один з учнів постійно крутиться і заважає працювати. Педагог професійного навчання, прагнучи закликати його до порядку, робить йому зауваження. Учень підводиться і мовчки виходить з аудиторії.

Що має робити у такій ситуації педагог?

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ КОМПЛЕКСНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

“Відмінно” – повна, логічна, аргументована, проілюстрована прикладами відповідь, яка свідчить про самостійність мислення студента, міцне засвоєння ним навчального матеріалу з дисципліни, вміння пов'язати його з практичною професійно-педагогічною діяльністю, робити узагальнення та висновки. Правильне визначення основних понять педагогічної майстерності; адекватне розуміння сутності висловів, що стосуються різноманітних проблем професійно-педагогічної діяльності педагога ПТНЗ; володіння вміннями інтроспекції та педагогічної рефлексії; грамотне й творче розв'язання педагогічної ситуації.

“Добре” - вірна, логічна відповідь, яка свідчить про засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни та знання ним основних понять педагогічної майстерності. В цілому правильне розуміння сутності висловів, що стосуються різноманітних проблем професійно-педагогічної діяльності педагога ПТНЗ. Деяка невпевненість при здійсненні інтроспекції та педагогічної рефлексії. Достатньо грамотне, але не творче розв'язання педагогічної ситуації.

“Задовільно” - в цілому вірна, хоча недостатньо повна відповідь, яка має репродуктивний характер і у загальних рисах відтворює навчальний матеріал лекції чи підручника. Нечіткі формулюванні основних понять педагогічної майстерності; неточне розуміння сутності висловів, що стосуються різноманітних проблем професійно-педагогічної діяльності педагога ПТНЗ; окремі незначні помилки при розв'язанні педагогічної ситуації.

“Незадовільно” - невірна відповідь на питання, яка демонструє незадовільний рівень знань та вмінь студента. Допущені принципові помилки у формулюванні основних понять педагогічної майстерності. Продемонстровано нерозуміння сутності висловів, що стосуються різноманітних проблем професійно-педагогічної діяльності педагога ПТНЗ. Педагогічно недоцільно розв'язано проблемну ситуацію.

ЕТАЛОН ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ КОМПЛЕКСНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ “ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ”

Завдання № 18

1. Розкрийте сутність загальної та професійної культури педагога ПТНЗ

Головним завданням сучасної освіти є прилучення особистості до загальнолюдської й національної культури, перетворення її на носія і творця культурних цінностей.

За визначенням, культура – це сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених і створюваних людиною у ході суспільно-історичної практики, які характеризують історично досягнутий рівень розвитку суспільства.

Поняття “культура” розглядається не лише стосовно певного суспільства, але й стосовно окремої людини. Тоді говорять про *загальну культуру особистості* як здатність людини опанувати предметними багатствами культури, що виявляється у її знаннях, уміннях, ціннісних орієнтаціях, потребах, характері її спілкування й стилі діяльності.

Загальна культура особистості – це досягнення нею гармонії внутрішнього світу і зовнішньої діяльності, що забезпечує соціальну стійкість людини, продуктивну включеність її у суспільне життя і працю, а також особистісний психологічний комфорт.

Загальна культура особистості має два рівні:

- *внутрішню культуру* як сукупність духовних цінностей людини;
- *зовнішню культуру* як ознаку її діяльності та спілкування.

Важливою складовою загальної культури людини є її професійна культура.

Вона передбачає певний рівень особистісних якостей, здібностей, знань, умінь і навичок, необхідних для успішного виконання певної роботи.

Професійна культура містить у собі загальні уявлення про соціальну значущість конкретного виду праці, професійний ідеал, шляхи та засоби його досягнення, розвинуте почуття професійної гордості, професійної честі й професійної відповідальності.

Педагогічна культура – це професійна культура людини, що займається професійною педагогічною діяльністю. Вона становить собою гармонію високорозвиненого педагогічного мислення, знань, почуттів і професійної творчої діяльності, що забезпечує ефективну організацію педагогічного процесу.

Складовими педагогічної культури є культура педагогічного мислення, спілкування, мовлення, поведінки, зовнішнього вигляду, духовно-моральна культура, інтелігентність тощо.

Педагогічна культура є основою професійної майстерності педагога професійного навчання. Вона складає фундамент і зміст професіоналізму педагога, майстерність же є формою його прояву у педагогічній діяльності.

2. Як Ви ставитеся до вислову: “Хороша людина – це не професія”?

Звісно, немає такої професії як “хороша людина”, але моральні якості надзвичайно важливі для будь-якого фахівця. І якщо серед двох однаково професійних працівників необхідно буде обрати найкращого, то, напевне, перевага буде надана тому, хто має вищі моральні якості. Це зумовлено тим, що з цією людиною легше і приємніше спілкуватися, вона надійна і порядна у роботі та міжособистісних стосунках, толерантна, гуманна, ставиться до інших, враховуючи золоте правило етики: “Стався до інших так, як би хотів аби вони ставилися до тебе”.

Особливо це стосується професії педагога ПТНЗ, особистість якого сильно впливає на особистість учнів, викликаючи чи навпаки, гальмуючи їхнє бажання вчитися й опановувати професію; стимулюючи їх моральні вчинки, або навпаки, озлоблюючи їх проти себе та інших людей, викликаючи відразу до усієї системи освіти та майбутньої праці тощо. Крім того, до професійно-технічних училищ нерідко приходять діти із соціально незахищених сімей, груп соціального ризику, і тому дуже важливо, щоби педагог професійного навчання став для цих учнів світлою, доброю людиною, мудрим наставником, якому можна довірити найпотаємніші думки і який зробить усе, від нього залежне, щоби допомогти учневі впоратись із його проблемами. Тому, на противагу аналізованому вислову, можна навести інший вислів П.П. Блонського: “Вчителю, будь людиною! Лише жива душа оживить душу”.

3. Запропонуйте власне розв'язання педагогічної ситуації:

Педагог професійного навчання вперше проводить навчальне заняття в академічній групі. Учні, вирішивши випробувати педагога, зустрічають його, стоячи на партах.

Що має робити педагог у такій ситуації?

Розв'язуючи цю ситуацію, педагог повинен мати за мету:

- 1) встановлення з учнями продуктивного педагогічного контакту на основі демократичних стосунків;
- 2) зняття напруженості ситуації шляхом виявлення доброзичливого ставлення до вихованців із свого боку і показу розуміння причин
- 3) їхньої поведінки;
- 4) перебирання ініціативи у свої руки й відстоювання своєї педагогічної позиції комунікативного лідера;
- 5) справляння позитивного першого враження про себе, й створення ситуації захоплення собою;
- 6) здивування учнів неочікуваністю своєї педагогічної реакції і творчим підходом до вирішення проблеми.

Варіантів розв'язання такої ситуації може бути декілька:

- також піднятися на стілець і висловити за допомогою каламбуру свою радість з приводу того, що знайомство з групою проведено "на висоті", а потім запропонувати учням сісти й перейти до роботи;
- проспівати перший куплет пісні "Варяг", перетворивши ситуацію на гру - прийняття параду на військовому кораблі, де він є капітаном, а учні матросами:

" А ну-ка, товарищи, все по местам:
Последний парад наступает.
Врагу не сдаётся наш гордый «Варяг»,
Пошады никто не желает"

- „Парад прийнято, можете сідати”;
- не дуже бажаний варіант, коли педагог просто «не помічає», що учні стоять і проводить навчальне заняття, ніби нічого не сталося, не дозволяючи учням сідати і викликаючи їх періодично до дошки.

Голова методичної комісії

_____(.....)
“ ” _____ 200... р.

СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКОЇ ДОЗВОЛЯЄТЬСЯ ПРИ ВИКОНАННІ КОМПЛЕКСНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. *Абрамян В.Ц.* Театральна педагогіка. – К.: Лібра, 1996. – 223 с.
2. *Булатова О.С.* Педагогический артистизм: Учеб. пособие. – М.: Академия, 2001. – 240 с.
3. *Васянович Г.П.* Педагогічна етика: Навч.-метод. посіб. – Львів: Норма, 2005. – 344 с.
4. *Гончаренко С.У.* Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
5. *Жалдак М.І.* Професійна діяльність вчителя та інформаційні технології // Освіта. – 3-10 березня 2004. - № 11 (5087). – С. 5.
6. *Зязюн І.А.* Педагогіка добра: ідеали і реалії: Наук.-метод. посіб. – К.: МАУП, 2000. – 312 с.
7. *Мудрик А.В.* Учитель: мастерство и вдохновение. – М.: Просвещение, 1986. – 160 с.
8. *Освітні технології:* Навч.-метод. посіб /О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
9. *Отиц О.М.* Мистецтво у змісті професійної підготовки майбутнього педагога професійного навчання. – Полтава:ІнтерГрафіка, 2005. – 200 с.
10. *Палтышев Н.Н.* Педагогическая гармония: Учеб. пособие. – К.: Магистр-S, 1996. – 104 с.
11. *Педагогічний пошук* /Упор. І.М. Баженова; Пер. з рос. – К.: Рад. шк., 1988. – 496 с.
12. *Педагогічна творчість і майстерність:* Хрестоматія / Укл. Н.В. Гузій. – К.: ІЗМН, 2000. – 168 с.
13. *Савченко О.* Від людини освіченої – до людини культурної //Рідна школа – 1996. - № 5-6. – С. 2-5.
14. *Семёнова Е.М.* Тренинг емоціональної устойчивости педагога: Учеб. пособие. – М.: Изд-во Ин-та Психотерапии, 2002. – 224 с.
15. *Сисоєва О.В.* Естетика праці вчителя. – К.: Знання, 1979. – 48с.
16. *Словник термінології з педагогічної майстерності.* –

Полтава: Полтава, 1995. – 63 с.

17. *Тараненко І.* Компетентність – вимога сучасності //Світло. – 1996. - № 1. – С. 57-60.

18. *Устемиров К., Шаметов Н.Р., Васильев И.Б.* Профессиональная педагогика /Под ред. К. Устемирова. – Алматы, 2005. – 432 с.

1.3. КОМПЛЕКСНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА З ДИСЦИПЛІНИ “ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”

АНОТАЦІЯ

з навчальної дисципліни “Основи педагогічних досліджень”

Динамічні зміни сучасного виробництва, зумовлені переходом суспільства до постіндустріального етапу свого розвитку закономірно вимагають переосмислення сутності й завдань професійно-педагогічної освіти України і спрямування її на підготовку педагога ПТНЗ, зорієнтованого на постійне оновлення своїх професійних знань та теоретичне осмислення існуючої практики навчання і виховання учнівської молоді у професійних закладах освіти.

Навчальна дисципліна “Основи педагогічних досліджень” (“ОПД”) введена до змісту професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання з метою озброєння їх уміннями, необхідними для проведення самостійної науково-дослідної роботи та допомоги їм у написанні основних видів студентських наукових досліджень (рефератів, наукових доповідей, курсових та дипломних робіт).

Основні завдання курсу полягають в:

- ознайомленні студентів з вимогами до змісту й оформлення наукових робіт;

- формуванні в них умінь самостійно обирати тему науково-дослідної роботи, обґрунтовувати її актуальність, визначати об'єкт, предмет, мету і завдання дослідження;
- виробленні в студентів навичок роботи з науковою літературою;
- озброєнні їх методикою проведення педагогічного експерименту;
- підготовці їх до захисту курсових і дипломних робіт.

У результаті вивчення курсу «ОПД» студенти повинні оволодіти:

- *знаннями* про сутність, зміст, структуру та основні вимоги щодо підготовки рефератів, курсових та дипломних робіт, наукових доповідей;
- *уміннями* орієнтуватися у бурхливому інформаційному потоці, самостійно відшукувати необхідний науково-педагогічний і методичний матеріал, здійснювати його критичний аналіз, узагальнювати й описувати передовий педагогічний досвід, розробляти та експериментально перевіряти ефективність нових форм і методів навчально-виховної роботи у ПТНЗ тощо. Крім того, в майбутніх педагогів професійного навчання має сформуватися готовність до проведення основних видів науково-дослідної роботи та виробитися спрямованість і здатність до професійного самовдосконалення упродовж життя.

Виконання одного варіанту з пакету комплексного контролю знань розраховано на 90 хвилин.

КОМПЛЕКСНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Завдання № 1

1. Обґрунтуйте значення навчального курсу “ОПД” у професійній підготовці майбутнього педагога професійного навчання.
2. Визначте об’єкт і предмет наукового дослідження за темою: “Організація контролю успішності учнів ПТНЗ”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - *другого видання (переробленого і доповненого) навчального посібника для студентів вищих закладів освіти за авторством В.В. Ковальчука та Л.М. Моїсєєва, який називається “Основи наукових досліджень” і виданий у Києві у 2004 році видавництвом “Професіонал”; загальна кількість сторінок – 216;*
 - *статті В.Г. Кременя “Пріоритети розвитку освіти України на початку ХХІ століття”, опублікованої збірнику наукових праць “Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми” у 2002 році видавництвом “ДОВ Вінниця”, міста: Київ спільно із Вінницею, на сторінках 3 – 10.*

Завдання № 2

1. Обґрунтуйте мету та основні завдання навчального курсу “ОПД”.
2. Визначте мету і завдання наукового дослідження за темою: “Організація контролю успішності учнів ПТНЗ”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - *навчального посібника для студентів вищих закладів освіти за авторством О.П. Рудницької, який називається “Педагогіка: загальна та мистецька” і виданий у Києві у 2002 році; загальний обсяг - 270 сторінок;*
 - *статті А.В. Педорича “Використання проблемності при вивченні студентами навчальних дисциплін профілю “Автосправа”, опублікованої у 29 випуску збірника наукових праць “Вісник Чернігівського педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка” у Чернігові у 2005 році видавництвом “ЧДПУ”, на сторінках 22 – 27.*

Завдання № 3

1. Дайте загальну характеристику основних типів науково-педагогічних досліджень.
2. Визначте об'єкт і предмет наукового дослідження за темою: "Підготовка майбутнього педагога професійного навчання до педагогічного спілкування".
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - монографії *"Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи"*, виданої у містах Києві та Глухові у 2005 році видавництвом "РВВ ГДПУ"; загальний обсяг – 234 сторінки;
 - статті В.Д. Шульгіної *"Національна освіта в Україні в умовах розвитку процесів глобалізації"*, опублікованої у випуску 1 (6) збірника наукових праць *"Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова"* у Києві у 2004 році видавництвом "НПУ" на сторінках 21 – 25.

Завдання № 4

1. Охарактеризуйте тип історико-педагогічних досліджень та обґрунтуйте вимоги щодо їх виконання.
2. Визначте мету та завдання наукового дослідження за темою: "Підготовка майбутнього педагога професійного навчання до педагогічного спілкування".
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - фрагменту тексту навчально-методичного посібника для студентів вищих закладів освіти за авторством О.П. Рудницької, А.Г. Болгарського та Т.Ю. Свистельникової, який називається *"Основи педагогічних досліджень"* і виданий у Києві у 1998 році; сторінки 56-78;
 - статті П.М. Воловика *"Проблема порівняння результатів педагогічних експериментів"*, опублікованої у випуску 1 (5) журналу *"Неперервна професійна освіта: теорія і практика"* у 2002 році на сторінках 121 – 129.

Завдання № 5

1. Охарактеризуйте тип експериментально-педагогічних досліджень та обґрунтуйте вимоги щодо їх виконання.
2. Визначте об'єкт і предмет наукового дослідження за темою: “Організація виробничого навчання у ПТНЗ”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - цитати з підручника Г. Ващенко під назвою “Виховний ідеал”, виданого у Брюсселі у 1976 році Видавництвом Центральної Управи Спільки Української Молоді; сторінка 16;
 - статті І.Л. Лікарчука “Ринкова економіка і профтехосвіта”, опублікованої у першому номері журналу “Світло” за 1996 рік на сторінках 24 – 30.

Завдання № 6

1. Охарактеризуйте тип досліджень з предметної методики та обґрунтуйте вимоги щодо їх виконання.
2. Визначте мету та завдання наукового дослідження за темою: “Організація виробничого навчання у ПТНЗ”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - наукової праці С.У. Гончаренка під назвою “Український педагогічний словник”, виданої у Києві у 1997 році видавництвом “Либідь”; загальна кількість сторінок – 374;
 - статті М.І. Жалдака “Професійна діяльність вчителя та інформаційні технології”, опублікованої 3-10 березня 2004 року у № 11 (5087) газети “Освіта” на сторінці 5.

Завдання № 7

1. Дайте загальну характеристику основних видів наукової роботи студентів професійно-педагогічних коледжів.
2. Визначте об'єкт і предмет наукового дослідження за темою: “Формування педагогічної майстерності майбутнього майстра виробничого навчання”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:

- науково--методичного посібника для студентів вищих закладів освіти за авторством І.А. Зязюна, який називається “Педагогіка добра: ідеали і реалії” і виданий у Києві у 2000 році видавництвом “МАУП”; загальна кількість сторінок – 312;
- статті О. Коноваленко “Освіта і наука в досягненнях”, опублікованої 24-31 березня 2004 року у № 16 (5092) газети “Освіта” на сторінці 4.

Завдання № 8

1. Охарактеризуйте реферат як вид наукової роботи студентів професійно-педагогічних навчальних закладів та обґрунтуйте основні вимоги щодо його написання.
2. Визначте мету та завдання наукового дослідження за темою: “Формування педагогічної майстерності майбутнього майстра виробничого навчання”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - цитати з навчально-методичного посібника для студентів вищих закладів освіти за авторством М.П. Лещенко, який називається “Щастя дитини – єдине щастя на землі: До проблеми педагогічної майстерності”, виданого у Києві у 2003 році видавництвом “АСМІ”; сторінка 46;
 - статті С.Д. Максименка “Навчання і розвиток: психологічні аспекти”, опублікованої у № 1 журналу “Практична психологія та соціальна робота” за 1997 рік; сторінки 3-5.

Завдання № 9

1. Охарактеризуйте курсову роботу як вид науково-педагогічного дослідження студентів професійно-педагогічних навчальних закладів та обґрунтуйте основні вимоги щодо її написання.
2. Визначте об’єкт і предмет наукового дослідження за темою: “Реалізація педагогічних ідей А.С. Макаренка у навчально-виховному процесі професійних закладів освіти”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - підручника для студентів вищих закладів освіти за редакцією І.А. Зязюна, який називається “Педагогічна майстерність” і

виданий у Києві у 1997 році видавництвом “Вища школа”;
загальна кількість сторінок – 349;

- статті О. Я. Савченко “Від людини освіченої – до людини культурної”, опублікованої у № 5-6 журналу “Рідна школа” за 1996 рік на сторінках 2 – 5.

Завдання № 10

1. Охарактеризуйте дипломну роботу як вид науково-педагогічного дослідження студентів професійно-педагогічних навчальних закладів та обґрунтуйте основні вимоги щодо її написання.
2. Визначте мету та завдання наукового дослідження за темою: “Реалізація педагогічних ідей А.С. Макаренка у навчально-виховному процесі професійних закладів освіти”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - навчального посібника для студентів вищих закладів освіти за авторством В.В. Рибалки, який називається “Психологія розвитку творчої особистості”, і виданий у Києві у 1996 році видавництвом “ІЗМН”; загальна кількість сторінок – 236;
 - статті Р.К. Серьожнікової “Професійна підготовка як фактор формування індивідуальності майбутнього викладача”, опублікованої у збірнику наукових праць “Педагогічні науки” у 2003 році видавництвом “СумДПУ” міста Сум на сторінках 266 – 273.

Завдання № 11

1. Охарактеризуйте наукову доповідь як вид наукової роботи студентів професійно-педагогічних навчальних закладів та обґрунтуйте основні вимоги щодо її підготовки і проголошення.
2. Визначте об’єкт і предмет наукового дослідження за темою: “Організація виховної роботи у професійно-технічних навчальних закладах”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - третього видання (переробленого і доповненого) навчального посібника для студентів вищих закладів освіти за загальною редакцією О.А. Дубасенюк, який називається “Практикум з

педагогіки” і виданий у Києві у 2004 році видавництвом “Центр навчальної літератури”; загальна кількість сторінок – 464;

- *статті О.П. Рудницької “Педагогіка мистецтва: пошуки і перспективи”, опублікованої у II випуску Польсько-українського; українсько-польського щорічника “Професійна освіта: педагогіка і психологія” у 2000 році, міста: Київ спільно із Ченстоховою, на сторінках 213 – 220.*

Завдання № 12

1. Обґрунтуйте взаємозумовленість змісту і структури наукового дослідження.
2. Визначте мету та завдання наукового дослідження за темою: “Організація виховної роботи у професійно-технічних навчальних закладах”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - *цитати з навчального посібника для студентів вищих закладів освіти за авторством М.Г. Стельмаховича, який називається “Українська родинна педагогіка” і виданий у Києві у 1996 році видавництвом “ІСДО”; сторінки 61-67.*
 - *статті російською мовою, автором якої є С.А. Смирнов. Назва статті – “Методика организации творческой познавательной деятельности – основа гуманистической педагогической системы”. Стаття опублікована у другому номері журналу “Инновационная деятельность в образовании” за 1995 рік на сторінках 7-12.*

Завдання № 13

1. Обґрунтуйте взаємозумовленість змісту і структури студентського реферату.
2. Визначте об’єкт і предмет наукового дослідження за темою: “Розвиток педагогічного такту майбутнього педагога професійного навчання”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - *фрагменту тексту навчального посібника для студентів вищих закладів освіти (російською мовою) за авторством*

П.А. Стефановської, який називається “Педагогика: наука и искусство” і виданий у Москві у 1998 році видавництвом “Совершенство”; сторінки 6-34.

- *статті Олександра Кузьменка “П’ять проблем уроку-семінару”, опублікованої у номерах 5-6 журналу “Рідна школа” за 1996 рік на сторінках 72 – 75.*

Завдання № 14

1. Обґрунтуйте взаємозумовленість змісту і структури курсової роботи.
2. Визначте мету та завдання наукового дослідження за темою: “Розвиток педагогічного такту майбутнього педагога професійного навчання”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - *фрагменту тексту методичного посібника для студентів вищих закладів освіти (російською мовою) за авторством Ф.С. Веселкова та К.Х. Нінцієва, який називається “Методическое пособие по написанию и защите дипломных работ» і виданий у Санкт-Петербурзі у 1996 році; сторінки 51-57.*
 - *статті Романа Семеновича Гуревича “Педагогічні технології: сутність і структура”, опублікованої у збірнику наукових праць “Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми” у 2002 році видавництвом “ДОВ Вінниця”, міста: Київ спільно із Вінницею, на сторінках 35 – 41.*

Завдання № 15

1. Обґрунтуйте взаємозумовленість змісту і структури дипломної роботи.
2. Визначте об’єкт і предмет наукового дослідження за темою: “Використання мистецьких здобутків козацької педагогіки у навчально-виховному процесі ПТНЗ”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - *методичного посібника для студентів вищих закладів освіти (російською мовою) за авторством В.И. Хозяїнова, який*

називається “Педагогическое мастерство преподавателя” і виданий у Москві у 1998 році видавництвом “Высшая школа”; загальна кількість сторінок – 168;

- статті, написаної у співавторстві П. Щербанем та П. Щербанем, яка називається “Педагогічна культура – основа успішної педагогічної діяльності” і опублікована 22-29 січня 2003 року у газеті “Освіта” на сторінках 10-11.

Завдання № 16

1. Обґрунтуйте взаємозумовленість змісту і структури наукової доповіді.
2. Визначте мету та завдання наукового дослідження за темою: “Використання мистецьких здобутків козацької педагогіки у навчально-виховному процесі ПТНЗ”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - другого видання (переробленого і доповненого) навчального посібника для студентів вищих закладів освіти (російською мовою) за авторством А.В. Морозова та Д.В. Чернилевського, який називається “Креативная педагогика и психология” і виданий у Москві у 2004 році видавництвом “Академический Проект”; загальна кількість сторінок – 560;
 - статті Семена Устимовича Гончаренка “Фундаментальність професійної освіти – потреба часу”, опублікованої у дванадцятому номері “Педагогічної газети” у грудні 2004 року на сторінці 6.

Завдання № 17

1. Розкрийте загальні принципи побудови та рубрикації тексту наукового дослідження.
2. Визначте об’єкт і предмет наукового дослідження за темою: “Театральне мистецтво у розвитку професійної майстерності майбутніх педагогів ПТНЗ”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - навчального посібника для студентів вищих закладів освіти (російською мовою), під назвою “Основы научных исследований”,

авторами якого є А.А. Лудченко, Я.А. Лудченко та Т.А. Примак; виданий у Києві у 2000 році видавництвом “Знання”; загальна кількість сторінок – 114;

- статті Світлани Григорівни Мазуренко “Досвід і уроки розвитку трудового навчання в школах України”, опублікованої у 29 випуску збірника наукових праць “Вісник Чернігівського педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка” у Чернігові у 2005 році видавництвом “ЧДПУ”, на сторінках 102 – 107.

Завдання № 18

1. Розкрийте взаємозв'язок між проблемою і темою науково-педагогічного дослідження.
2. Визначте мету та завдання наукового дослідження за темою: “Театральне мистецтво у розвитку професійної майстерності майбутніх педагогів ПТНЗ”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - наукової праці А.А. Вейзе (російською мовою) під назвою “Реферирование текста”, виданої у Мінську у 1976 році видавництвом “Издательство Белорусского университета”; загальна кількість сторінок – 125;
 - статті Анатолія Рогози “Виховання громадської активності студентів”, опублікованої у першому номері журналу “Світло” за 1996 рік на сторінках 39 – 43.

Завдання № 19

1. Розкрийте вимоги щодо обґрунтування актуальності проблеми наукового дослідження.
2. Визначте об'єкт і предмет наукового дослідження за темою: “Мистецтво як засіб соціалізації учнів ПТНЗ”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - фрагменту тексту наукової праці В.Ф. Черепанова (російською мовою) під назвою “Экспертные оценки в педагогических исследованиях”, виданої у Москві у 1988 році видавництвом “Наука”; сторінки 11-123;

- статті Світлани Сисоєвої “Особистісно орієнтовані педагогічні технології: метод проектів”, опублікованої у випуску 1 (5) журналу “Неперервна професійна освіта: теорія і практика” у 2002 році на сторінках 73 – 81.

Завдання № 20

1. Дайте загальну характеристику категоріального апарату науково-педагогічних досліджень, виконуваних студентами професійно-педагогічних коледжів.
2. Визначте мету та завдання наукового дослідження за темою: “Мистецтво як засіб соціалізації учнів ПТНЗ”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - фрагменту тексту наукової праці Н.А. Сорокіна (російською мовою) під назвою “Дипломные работы в педагогических вузах”, виданої у Москві у 1998 році; сторінки 36-38.
 - статті Ірини Тараненко “Компетентність – вимога сучасності”, опублікованої у першому номері журналу “Світло” за 1996 рік на сторінках 57 – 60.

Завдання № 21

1. Розкрийте взаємозв’язок об’єкта і предмета науково-педагогічного дослідження.
2. Визначте об’єкт і предмет наукового дослідження за темою: “Розвиток творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - фрагменту тексту методичного посібника для студентів вищих закладів освіти за авторством В.М. Лесіна, який називається “Як працювати з книгою” і виданий у Києві у 1989 році; сторінки 24-40.
 - статті Мирослава Стельмаховича “Школа і педагогіка в умовах становлення Української Держави”, опублікованої у номерах 5-6 журналу “Рідна школа” за 1996 рік на сторінках 5 – 9.

Завдання № 22

1. Розкрийте взаємозв'язок мети й завдань науково-педагогічного дослідження.
2. Визначте мету та завдання наукового дослідження за темою: “Розвиток творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - уривку з праці *Семена Устимовича Гончаренка*, яка називається “Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям” і видана у Києві у 1995 році; сторінки 16-23.
 - статті *Якова Чепіги* “Національність і національна школа”, опублікованої у першому номері журналу “Світло” за 1996 рік на сторінках 60 – 64.

Завдання № 23

1. Дайте загальну характеристику методів науково-педагогічного дослідження.
2. Визначте об'єкт і предмет наукового дослідження за темою: “Профілактика правопорушень серед учнівської молоді”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - уривку з праці *Ю.К. Бабанського* (російською мовою) під назвою “Проблеми підвищення ефективності педагогических исследований”, виданої у Москві у 1982 році; сторінки 4-20;
 - статті *Ганни Анатоліївни Хоменко* “Технології виховання у сучасній школі”, опублікованої у 29 випуску збірника наукових праць “Вісник Чернігівського педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка” у Чернігові у 2005 році видавництвом “ЧДПУ”, на сторінках 94 – 96.

Завдання № 24

1. Охарактеризуйте теоретичні методи науково-педагогічного дослідження.
2. Визначте мету та завдання наукового дослідження за темою: “Профілактика правопорушень серед учнівської молоді”.

3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:

- навчального посібника Івана Омеляновича Синиці, який називається “Педагогічний такт і майстерність учителя”; виданий у Києві у 1981 році видавництвом “Радянська школа”; загальна кількість сторінок – 319;
- статті Івана Осадчого “Соціалізація особи”, опублікованої у першому номері журналу “Світло” за 1996 рік на сторінках 35 – 39.

Завдання № 25

1. Охарактеризуйте емпіричні методи науково-педагогічного дослідження.
2. Визначте об’єкт і предмет наукового дослідження за темою: “Естетичне виховання учнів ПТНЗ”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - навчального посібника для студентів вищих закладів освіти за авторством В.Ц. Абрамяна, який називається “Театральна педагогіка” і виданий у Києві у 1996 році видавництвом “Лібра”; загальна кількість сторінок – 223;
 - статті Анатолія Цьося “Культ фізичної досконалості запорозьких козаків”, опублікованої у номерах 5-6 журналу “Рідна школа” за 1996 рік на сторінках 9 – 11.

Завдання № 26

1. Розкрийте вимоги щодо організації роботи з науковою літературою та оформлення списку наукових джерел.
2. Визначте мету та завдання наукового дослідження за темою: “Естетичне виховання учнів ПТНЗ”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - навчального посібника авторів В.Н. Чернокозової та І.І. Чернокозова (російською мовою), який називається “Етика учителя” і виданий у Києві у 1973 році видавництвом “Радянська школа”; загальна кількість сторінок – 174;

- статті Арсена Зінченка “Педагогічне служіння Василя Липківського”, опублікованої у номерах 5-6 журналу “Рідна школа” за 1996 рік на сторінках 14 – 18.

Завдання № 27

1. Розкрийте методика проведення науково-педагогічного дослідження.
2. Визначте об’єкт і предмет наукового дослідження за темою: “Виховання моральних якостей в учнів ПТНЗ у процесі професійного навчання”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - навчально-методичного посібника для студентів вищих закладів освіти (російською мовою) за авторством Єлізавети Сергіївни Барбіної, який називається “Педагогическое мастерство – искусство и наука быть человеком”; виданий у Києві у 1995 році; загальна кількість сторінок – 73;
 - статті Георгія Олексійовича Балла “Про психологічні засади формування готовності до професійної праці”, опублікованої у збірнику наукових праць “Психолого-педагогічні проблеми професійної освіти”, що вийшов у Києві у 1994 році на сторінках 98 – 100.

Завдання № 28

1. Обґрунтуйте взаємозалежність Вступу і Висновків науково-педагогічного дослідження.
2. Визначте мету та завдання наукового дослідження за темою: “Виховання моральних якостей в учнів ПТНЗ у процесі професійного навчання”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - наукової праці Єлізавети Сергіївни Барбіної (російською мовою) під назвою “Формирование педагогического мастерства учителя в системе непрерывного педагогического образования”, виданої у Києві у 1997 році видавництвом “Вища школа”; загальна кількість сторінок – 153;

- статті авторів Л.В. Біленко та С.О. Сисоєвої “Вивчаємо творчу діяльність педагога”, опублікованої у номерах 11-12 журналу “Рідна школа” за 1993 рік на сторінках 15-17.

Завдання № 29

1. Дайте визначення педагогічного експерименту та схарактеризуйте його основні види. Розкрийте вимоги щодо проведення та опису результатів педагогічного експерименту.
2. Визначте об’єкт і предмет наукового дослідження за темою: “Розвиток творчих здібностей педагога професійного навчання у процесі спілкування з учнями ПТНЗ”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - цитати з підручника В.В. Краєвського (російською мовою) під назвою “Общие основы педагогики”, виданого у Москві у 2003 році видавництвом “Академия”; сторінка 43;
 - статті С. Гільманова (російською мовою) “Творческая индивидуальность педагога”, опублікованої у номері 1-2 журналу “Народное образование” за 1999 рік на сторінках 200-203.

Завдання № 30

1. Розкрийте методику організації завершального етапу науково-педагогічного дослідження.
2. Визначте мету та завдання наукового дослідження за темою: “Розвиток творчих здібностей педагога професійного навчання у процесі спілкування з учнями ПТНЗ”.
3. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:
 - фрагменту тексту підручника для студентів вищих закладів освіти (російською мовою) за редакцією С.А. Смирнова, який називається “Педагогика: педагогические теории, системы, технологии” і виданий у Москві у 2001 році видавництвом “Академия”; сторінки – 147-148;
 - статті Віктора Огнев’юка “Історична освіта в контексті сьогодення”, опублікованої у першому номері журналу “Світло” за 1996 рік на сторінках 12 - 18.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ КОМПЛЕКСНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

“Відмінно” – повна, логічна, аргументована, проілюстрована прикладами відповідь, яка свідчить про самостійність мислення студента, міцне засвоєння ним навчального матеріалу з дисципліни, вміння пов'язати його із практичною науково-педагогічною діяльністю, робити узагальнення та висновки. Правильне визначення категоріального апарату науково-педагогічних досліджень різної тематики. Грамотний бібліографічний опис використаних наукових джерел.

“Добре” - вірна, логічна відповідь, яка свідчить про розуміння студентом навчального матеріалу з дисципліни, знання основних типів і видів науково-педагогічних досліджень, вміння здійснити їх загальну характеристику. В цілому правильне визначення категоріального апарату курсових та дипломних робіт різної тематики. Достатньо грамотний бібліографічний опис використаних наукових джерел.

“Задовільно” - в цілому вірна, хоча недостатньо повна відповідь, яка має репродуктивний характер і у загальних рисах відтворює навчальний матеріал лекції чи підручника. Допускаються недостатньо чіткі формулювання, окремі незначні помилки у формулюванні категоріального апарату науково-педагогічних досліджень різної тематики та у бібліографічному описі використаних наукових джерел.

“Незадовільно” - невірна відповідь на питання, яка демонструє незадовільний рівень знань та вмінь студента. Допущені значні принципові помилки у формулюванні категоріального апарату науково-педагогічних досліджень різної тематики та у бібліографічному описі використаних наукових джерел.

ЕТАЛОН ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ КОМПЛЕКСНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ “ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”

Завдання № 20

1. Дайте загальну характеристику категоріального апарату науково-педагогічних досліджень, виконуваних студентами професійно-педагогічних коледжів

Категоріальний апарат науково-педагогічного дослідження – це сукупність його основних принципів положень і понять, які визначають напрям, зміст, логіку та методи наукового пошуку, а також слугують узагальненими характеристиками якості науково-дослідної роботи.

Категоріальний апарат науково-педагогічних досліджень, виконуваних студентами професійно-педагогічних коледжів, містить 4 основні складові: об’єкт, предмет, мету та завдання дослідження.

Об’єкт дослідження – це сфера наукового пошуку, частина педагогічної реальності, яка досліджується.

Об’єктом дослідження можуть бути процеси навчання, виховання, формування та розвитку особистості. Наприклад: у курсовій роботі за темою “Інтерактивні методи навчання у ПТНЗ” об’єктом дослідження буде дидактичний процес у ПТНЗ.

Предмет дослідження - це аспект (сторона) наукового розгляду об’єкта, конкретне педагогічне явище чи процес, що досліджуються у науковій роботі з метою одержання нового педагогічного знання про них.

Предмет фактично розкриває тему дослідження. Зазвичай, предметом дослідження бувають: зміст, форми, методи, педагогічні умови, засоби навчання і виховання тощо. Наприклад: у курсовій роботі за темою “Інтерактивні методи навчання у ПТНЗ” предметом дослідження будуть педагогічні умови ефективного впровадження інтерактивних методів навчання у дидактичний процес ПТНЗ. Предметом науково-педагогічного дослідження неправильно називати учня чи педагога як особистість, оскільки у цьому випадку вони будуть ізольовані від педагогічного процесу, а досліджувати необхідно саме характеристики цього процесу, а не особистість учня

(педагога).

Мета дослідження – це ідеальне передбачення результату дослідження, що полягає у підвищенні ефективності процесів навчання, виховання, формування та розвитку учнів завдяки розробці та впровадженню у навчально-виховний процес ПТНЗ нових форм і методів педагогічної роботи (для експериментально-педагогічних та методичних досліджень).

Наприклад: у курсовій роботі за темою “Інтерактивні методи навчання у ПТНЗ” метою дослідження буде обґрунтування та експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов впровадження у дидактичний процес ПТНЗ інтерактивних методів навчання.

Метою історико-педагогічних досліджень може бути аналіз передумов, історії становлення та розвитку певного педагогічного явища, виявлення можливостей щодо його удосконалення та впровадження у сучасну педагогічну практику.

Завдання дослідження – це основні заходи (кроки), які конкретизують, що необхідно зробити задля досягнення його мети.

Завдання з одного боку, розкривають сутність теми дослідження, з іншого – зумовлюють зміст його Висновків, які узагальнюють і фіксують результати виконання цих завдань.

Єдиного стандарту формулювання завдань бути не може. Найчастіше вони пов’язані із виявленням сутності, змісту, структури об’єктів, їх класифікацією; розкриттям реального стану сформованості досліджуваних якостей; розробкою конкретних форм і методів їх вдосконалення та відповідних методичних рекомендацій.

Завдання історико-педагогічних досліджень найчастіше полягають у виявленні соціально-педагогічних, ідеологічних, культурно-освітніх та інших умов становлення педагогічного явища; аналізі педагогічної спадщини чи педагогічного досвіду; здійсненні класифікації типів навчальних закладів, характеристики змісту і структури управління ними; обґрунтуванні основних напрямів використання аналізованого досвіду у сучасних умовах тощо.

2. Визначте мету та завдання наукового дослідження за темою: “Мистецтво як засіб соціалізації учнів ПТНЗ”

Мета дослідження – обґрунтувати та експериментально перевірити педагогічні умови ефективного використання мистецтва у процесі соціалізації учнів ПТНЗ.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати сутність та основні фактори соціалізації особистості.
2. Обґрунтувати вплив мистецтва на процес соціалізації особистості.
3. Здійснити порівняльний аналіз ефективності спеціально організованого і неорганізованого впливу мистецтва на процес соціалізації учнів ПТНЗ.
4. Виявити педагогічні умови ефективного використання мистецтва у процесі соціалізації учнів ПТНЗ.
5. На основі аналізу результатів дослідження розробити методичні рекомендації для викладачів ПТНЗ щодо ефективного використання мистецтва у процесі соціалізації учнівської молоді.

2. Здійсніть бібліографічний опис літературних джерел:

1. Уривку з праці Н.А. Сорокіна (російською мовою) під назвою “Дипломные работы в педагогических вузах”, виданої у Москві у 1998 році; сторінки 36-38.
 2. Статті Ірини Тараненко “Компетентність – вимога сучасності”, опублікованої у першому номері журналу “Світло” за 1996 рік на сторінках 57 – 60.
1. Сорокин Н.А. Дипломные работы в педагогических вузах. – М., 1998. – С. 36-38.
 2. Тараненко І. Компетентність – вимога сучасності //Світло. – 1996. – № 1. – С. 57-60.

Голова методичної комісії

 _____(.....)
 “ _____ ” _____ 200... р.

**СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ,
ВИКОРИСТАННЯ ЯКОЇ ДОЗВОЛЯЄТЬСЯ ПРИ
ВИКОНАННІ КОМПЛЕКСНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ**

1. *Абрамян В.Ц.* Театральна педагогіка. – К.: Лібра, 1996. – 223 с.
2. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка*: Серія: педагогічні науки: Зб. наук праць. – Чернігів: ЧДПУ, 2005. – Вип. 29. – 126 с.
3. *Гончаренко С.У.* Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
4. *Дубасенюк О.А.* Практикум з педагогіки: Навч. посібник. – 3-тє вид., перероб і доп. / За заг. ред. О.А. Дубасенюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 464 с.
5. *Жалдак М.І.* Професійна діяльність вчителя та інформаційні технології // *Освіта*. – 3-10 березня 2004. - № 11 (5087). – С. 5.
6. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*: Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: Зб. наук. праць. – Вип. 1 (6). – К.: НПУ, 2004. – 284 с.
7. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*: Наук.-метод. журнал. – 2002. – Вип. 1 (5). – 230 с.
8. *Отич О.М.* Мистецтво у змісті професійної підготовки майбутнього педагога професійного навчання. – Полтава: ІнтерГрафіка, 2005. – 200 с.
9. *Педагогіка: педагогические теории, системы, технологии*: Учебник. – 4-е изд., испр. / Под ред. С.А. Смирнова. – М.: Академия. – 2001. – С. 147-148.
10. *Педагогічна майстерність*: Підручник / За ред. І.А. Зязюна. – К.: Вища шк., 1997. – 349 с.
11. *Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи*: Монографія. – Київ-Глухів: РВВ ГДПУ, 2005. – 234 с.
12. *Педагогічні науки*: Зб. наук. праць. – Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2003. – 560 с.
13. *Савченко О.* Від людини освіченої – до людини культурної // *Рідна школа* – 1996. - № 5-6. – С. 2-5.
14. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*: Зб. наук. праць - У 2-х ч. / Редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. – Київ-Вінниця: ДОВ Вінниця, 2002. – Ч. 1. – 571 с.

РОЗДІЛ II

МАТЕРІАЛИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ БІЛЕТИ З “ПЕДАГОГІКИ”

1. Педагогіка: наука і мистецтво.
2. Педагогіка в системі людинознавчих наук.
3. Форми взаємозв'язку педагогіки з іншими науками.
4. Галузі педагогіки.
5. Предмет і завдання педагогіки.
6. Поняттєвий апарат педагогіки.
7. Криза сучасної освіти та шляхи її подолання.
8. Методологічні засади педагогіки (основні педагогічні принципи і підходи).
9. Гуманізація освіти як провідний соціально-педагогічний принцип її розвитку.
10. Культуровідповідність освіти.
11. Педагогіка співробітництва.
12. Сутність і структура педагогічного процесу.
13. Основні компоненти педагогічного процесу.
14. Рушійні сили та закономірності педагогічного процесу.
15. Етапи педагогічного процесу.
16. Способи оптимізації процесу навчання.
17. Фактори інтенсифікації навчання.
18. Педагогічна ситуація та її компоненти.
19. Зміст освіти та його компоненти.
20. Принципи й критерії відбору змісту освіти.
21. Державний освітній стандарт.
22. Базисний навчальний план та навчальна програма.
23. Навчання як складова педагогічного процесу.
24. Особистісно орієнтоване навчання.
25. Методи навчання та їх класифікація.
26. Інтерактивні методи навчання.

27. Форми організації навчального процесу.
28. Засоби навчання.
29. Технологія навчання та її структура.
30. Розвиток особистості, його рушійні сили та закономірності.
31. Концепції розвивального навчання.
32. Адаптивна теорія розвитку особистості.
33. Самоосвіта як адаптація особистості до соціального і культурного середовища.
34. Професійний розвиток і самовиховання педагога.
35. Креативна педагогіка.
36. Сутність і завдання дистанційної освіти.
37. Виховання як складова педагогічного процесу.
38. Національна система виховання.
39. Принципи виховання.
40. Основні напрями виховання.
41. Методи виховання.
42. Соціалізація і виховання.
43. Механізми і фактори соціалізації.
44. Провідні напрями соціалізації особистості.
45. Зміст і завдання соціальної педагогіки.
46. Провідні категорії соціальної педагогіки.
47. Соціально-педагогічна робота з учнями з девіантною поведінкою.
48. Мистецтво як засіб соціального виховання.
49. Сучасна молодіжна субкультура як засіб соціалізації особистості.
50. Засоби масової інформації в системі соціального виховання особистості.
51. Зміст і завдання превентивного виховання.
52. Предмет, принципи і функції історії педагогіки.
53. Підходи світової науки до розуміння факторів виникнення виховання.
54. Особливості виховання в античну епоху.
55. Порівняльний аналіз змісту освіти у Спартанській та Афінійській школах.
56. Освіта і виховання в епоху Середньовіччя.
57. Зміст навчання у середньовічних університетах.
58. Феномен лицарського виховання.

59. Сім вільних мистецтв епохи Середньовіччя.
60. Школа й педагогіка епохи Відродження.
61. Педагогіка епохи Просвітництва.
62. Реформаторська педагогіка XIX – XX століть.
63. Вальдорфська педагогіка у розвитку творчої індивідуальності особистості.
64. Педагогічний рух “Нова освіта”.
65. Виховання у прадавніх слов’ян.
66. Школа, освіта й виховання у Київській Русі.
67. Освіта й виховання в Україні у ХУІ – ХУІІ ст.
68. Козацька педагогіка.
69. Роль братських шкіл та Києво-Могилянської академії у культурно-освітньому розвитку українського народу.
70. Школа і педагогіка України періоду Руїни (ХУІІІ).
71. Розвиток шкільництва та педагогіки в Україні у XIX ст.
72. Школа і педагогіка України у XX ст.
73. Освіта України на сучасному етапі духовного та національного відродження.
74. Українська етнопедагогіка, її зміст і засоби.
75. Сутність та основні напрями родинного виховання.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 1

1. Педагогіка: наука і мистецтво.
2. Інтерактивні методи навчання.
3. Вальдорфська педагогіка у розвитку творчої індивідуальності особистості.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 2

1. Педагогіка в системі людинознавчих наук.
2. Форми організації навчального процесу.
3. Педагогічний рух “Нова освіта”.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 3

1. Форми взаємозв’язку педагогіки з іншими науками.
2. Засоби навчання.
3. Виховання у прадавніх слов’ян.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 4

1. Галузі педагогіки.
2. Технологія навчання та її структура.
3. Школа, освіта й виховання у Київській Русі.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 5

1. Предмет і завдання педагогіки.
2. Розвиток особистості, його рушійні сили та закономірності.
3. Освіта й виховання в Україні у ХУІ – ХУІІ ст.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 6

1. Поняттєвий апарат педагогіки.
2. Концепції розвивального навчання.
3. Козацька педагогіка.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 7

1. Криза сучасної освіти та шляхи її подолання.
2. Адаптивна теорія розвитку особистості.
3. Школа і педагогіка України періоду Руїни (ХУІІІ).

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 8

1. Методологічні засади педагогіки (основні педагогічні принципи і підходи).
2. Самоосвіта як адаптація особистості до соціального і культурного середовища.
3. Розвиток шкільництва та педагогіки в Україні у ХІХ ст.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 9

1. Гуманізація освіти як провідний соціально-педагогічний принцип її розвитку.
2. Професійний розвиток і самовиховання педагога.
3. Школа і педагогіка України у ХХ ст.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 10

1. Культуровідповідність освіти.
2. Креативна педагогіка.
3. Освіта України на сучасному етапі духовного та національного відродження.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 11

1. Педагогіка співробітництва.
2. Сутність і завдання дистанційної освіти.
3. Українська етнопедагогіка, її зміст і засоби .

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 12

1. Сутність та структура педагогічного процесу.
2. Соціалізація і виховання.
3. Предмет, принципи і функції історії педагогіки.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 13

1. Основні компоненти педагогічного процесу.
2. Національна система виховання.
3. Механізми і фактори соціалізації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 14

1. Рушійні сили та закономірності педагогічного процесу.
2. Провідні напрями соціалізації особистості.
3. Роль братських шкіл та Києво-Могилянської академії у культурно-освітньому розвитку українського народу.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 15

1. Етапи педагогічного процесу.
2. Принципи виховання.
3. Реформаторська педагогіка XIX – XX століть.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 16

1. Способи оптимізації процесу навчання.
2. Виховання як складова педагогічного процесу.
3. Педагогіка епохи Просвітництва.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 17

1. Фактори інтенсифікації навчання.
2. Основні напрями виховання.
3. Школа й педагогіка епохи Відродження.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 18

1. Педагогічна ситуація та її компоненти.
2. Методи виховання.
3. Освіта і виховання в епоху Середньовіччя.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 19

1. Зміст освіти та його компоненти.
2. Провідні категорії соціальної педагогіки.
3. Особливості виховання в античну епоху.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 20

1. Принципи й критерії відбору змісту освіти.
2. Мистецтво як засіб соціалізації особистості.
3. Підходи світової науки до розуміння факторів виникнення виховання.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 21

1. Державний освітній стандарт.
2. Зміст і завдання соціальної педагогіки.
3. Сутність та основні напрями родинного виховання.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 22

1. Базисний навчальний план та навчальна програма.
2. Соціально-педагогічна робота з учнями з девіантною поведінкою.
3. Порівняльний аналіз змісту освіти у Спартанській та Афінській школах.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 23

1. Навчання як складова педагогічного процесу.
2. Засоби масової інформації в системі соціалізації особистості.
3. Феномен лицарського виховання.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 24

1. Особистісно орієнтоване навчання.
2. Сучасна молодіжна субкультура як засіб соціалізації особистості.
3. Зміст навчання у середньовічних університетах.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 25
1. Методи навчання та їх класифікація.
2. Зміст і завдання превентивного виховання.
3. Сім вільних мистецтв епохи Середньовіччя.

2.2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ БЛЕТИ З “ОСНОВ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ”

1. Навчальний курс «Основи педагогічної майстерності» у системі психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання.
2. Майстерність професійної діяльності педагога ПТНЗ.
3. Зміст і структура професійної діяльності педагога професійного навчання.
4. Основні функції педагога професійного навчання.
5. Професійні вимоги до особистості педагога-професійного навчання.
6. Професіограма педагога професійного навчання.
7. Професійні і особистісні якості педагога професійного навчання.
8. Педагогічна майстерність та її елементи.
9. Критерії та рівні педагогічної майстерності.
10. Педагогічна майстерність і педагогічна культура інженерно-педагогічних працівників.
11. Загальна і професійна культура особистості.
12. Сутність і структура педагогічної культури.
13. Духовно-моральна культура педагога професійного навчання.
14. Педагогічна культура як основа професійної майстерності педагога ПТНЗ.
15. Інтелігентність як визначальна ознака професійної культури педагога ПТНЗ.
16. Педагогічна майстерність як мистецька дія.
17. Мистецтво педагогіки і педагогіка мистецтва.

18. Педагогічне мистецтво і педагогічна майстерність.
19. Педагогічний талант.
20. Мистецтво у розвитку педагогічної майстерності майбутнього педагога ПТНЗ.
21. Естетика праці педагога професійного навчання.
22. Взаємозв'язок професійної й театральної педагогіки.
23. Близькість педагогічної і акторської дії.
24. Навчальне заняття як театр одного актора.
25. Театральна педагогіка у формуванні педагогічної майстерності педагога професійного навчання.
26. Режисура педагогічного заходу і акторська майстерність педагога професійного навчання.
27. Педагогічна етика і такт.
28. Сутність педагогічної етики.
29. Педагогічний такт і педагогічна майстерність.
30. Педагогічна тактика.
31. Педагогічна майстерність і педагогічна творчість.
32. Сутність педагогічної творчості.
33. Спільні ознаки театральної та педагогічної творчості.
34. Динаміка та рівні педагогічної творчості.
35. Ознаки творчої особистості педагога професійного навчання.
36. Умови педагогічної творчості.
37. Спільне і відмінне у поняттях «педагогічна творчість» і «педагогічна майстерність».
38. Творча індивідуальність педагога професійного навчання.
39. Сутність і структура індивідуальності.
40. Професійна і творча індивідуальність педагога професійного навчання.
41. Умови та засоби розвитку творчої індивідуальності педагога професійного навчання.
42. Педагогічна техніка та її види.
43. Зовнішня педагогічна техніка.
44. Внутрішня педагогічна техніка.
45. Техніка саморегуляції функціонального стану педагога професійного навчання.
46. Техніка мовлення педагога професійного навчання.
47. Мистецтво як засіб саморегуляції функціонального стану педагога професійного навчання.

48. Сутність і структура педагогічного спілкування.
 49. Стилi педагогічного спілкування.
 50. Педагогічні технології у неперервній педагогічній освіті.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 1

1. Критерії та рівні педагогічної майстерності.
2. Взаємозв'язок професійної та театральної педагогіки.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 2

1. Навчальний курс «Основи педагогічної майстерності» у системі психолого-педагогічної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання.
2. Навчальне заняття як театр одного актора.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 3

1. Зовнішня педагогічна техніка.
2. Театральна педагогіка у формуванні педагогічної майстерності педагога професійного навчання.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 4

1. Майстерність професійної діяльності педагога ПТНЗ.
2. Режисура педагогічного заходу і акторська майстерність педагога професійного навчання.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 5

1. Зміст і структура професійної діяльності педагога професійного навчання.
2. Педагогічна етика і такт.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 6

1. Основні функції педагога професійного навчання.
2. Сутність педагогічної етики.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 7

1. Професійні вимоги до особистості педагога-професійного навчання.
2. Педагогічний такт і педагогічна майстерність.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 8

1. Професійні і особистісні якості педагога професійного навчання.
2. Педагогічна тактика.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 9

1. Педагогічна майстерність та її елементи.
2. Педагогічна майстерність і педагогічна творчість.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 10

1. Професіограма педагога професійного навчання.
2. Близькість педагогічної і акторської дії.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 11

1. Педагогічна майстерність і педагогічна культура інженерно-педагогічних працівників.
2. Творча індивідуальність педагога професійного навчання.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 12

1. Загальна і професійна культура особистості.
2. Сутність і структура індивідуальності.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 13

1. Сутність і структура педагогічної культури.
2. Професійна і творча індивідуальність педагога професійного навчання.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 14

1. Духовно-моральна культура педагога професійного навчання.
2. Сутність педагогічної творчості.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 15

1. Естетика праці педагога професійного навчання.
2. Динаміка та рівні педагогічної творчості.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 16

1. Педагогічна майстерність як мистецька дія.
2. Ознаки творчої особистості педагога професійного навчання.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 17

1. Педагогічний талант.
2. Умови педагогічної творчості.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 18

1. Педагогічне мистецтво і педагогічна майстерність.
2. Спільне і відмінне у поняттях «педагогічна творчість» і «педагогічна майстерність».
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 19

1. Мистецтво педагогіки і педагогіка мистецтва.
2. Умови та засоби розвитку творчої індивідуальності педагога професійного навчання.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 20

1. Інтелігентність як визначальна ознака професійної культури педагога ПТНЗ.
2. Педагогічна техніка та її види.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 21

1. Педагогічна культура як основа професійної майстерності педагога ПТНЗ.
2. Техніка саморегуляції функціонального стану педагога професійного навчання.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 22

1. Мистецтво у розвитку педагогічної майстерності майбутнього педагога ПТНЗ.
2. Сутність і структура педагогічного спілкування.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 23

1. Внутрішня педагогічна техніка.
2. Мистецтво як засіб саморегуляції функціонального стану педагога професійного навчання.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 24

1. Стилі педагогічного спілкування.
2. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНА КАРТКА № 25

1. Техніка мовлення педагога професійного навчання.
2. Спільні ознаки театральної та педагогічної творчості.
3. Розв'язання педагогічної ситуації.

2.3. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ З “ОСНОВ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”

1. Предмет і завдання курсу “ОПД”.
2. Основні типи науково-педагогічних досліджень.
3. Види наукової роботи студентів професійно-педагогічних навчальних закладів.
4. Зміст і структура наукової роботи.
5. Зміст і структура реферату.
6. Зміст і структура курсової роботи.
7. Зміст і структура дипломної роботи.
8. Зміст і структура наукової доповіді.
9. Вимоги щодо написання студентських рефератів.
10. Вимоги щодо написання студентських курсових робіт з педагогіки.
11. Вимоги щодо написання дипломних робіт з педагогіки.
12. Вимоги щодо змісту і підготовки наукової доповіді.
13. Категоріальний апарат педагогічного дослідження.
14. Проблема і тема наукового дослідження.
15. Актуальність науково-педагогічного дослідження.
16. Об’єкт і предмет науково-педагогічного дослідження.
17. Мета і завдання науково-педагогічного дослідження.
18. Загальна характеристика методів науково-педагогічного дослідження.
19. Теоретичні методи науково-педагогічного дослідження.
20. Емпіричні методи науково-педагогічного дослідження.
21. Анкетування та інтерв’ювання як методи експериментальної роботи.
22. Аналіз передового педагогічного досвіду як метод експериментальної роботи.
23. Статистичні методи обробки експериментальних даних.
24. Методика науково-педагогічного дослідження.
25. Особливості організації і проведення історико-педагогічних досліджень.
26. Особливості організації і проведення експериментально-педагогічних досліджень.
27. Особливості організації і проведення експериментально-педагогічних досліджень з проблем виховання.

28. Особливості організації і проведення досліджень з предметної методики.
29. Робота із науковою літературою та складання списку наукових джерел за темою дослідження.
30. Бібліографічний пошук літературних джерел.
31. Вимоги щодо написання Вступу студентського науково-педагогічного дослідження.
32. Теоретичні засади науково-педагогічного дослідження.
33. Вимоги щодо написання теоретичної частини студентського науково-педагогічного дослідження.
34. Педагогічний експеримент та його види.
35. Методика констатувального експерименту.
36. Методика формувального експерименту.
37. Організація, проведення та опис результатів педагогічного експерименту.
38. Завершальні етапи педагогічного дослідження.
39. Вимоги щодо написання Висновків та оформлення наукової роботи.
40. Підготовка до захисту та захист наукової роботи.

Засоби контролю якості навчання

1. Питання до заліку.
2. Пакет ККР.
3. Тести з навчальної дисципліни «Основи педагогічних досліджень» для проведення ПК.

2.4. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ З “ОСНОВ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ”

1. Зміст і завдання курсу.
2. Криза сучасного суспільства як криза освіти.
3. Філософські засади педагогіки і психології.
4. Педагогіка як наука і мистецтво.

5. Особливості педагогічної діяльності.
6. Взаємозв'язок психології та педагогіки з іншими галузями наукових знань.
7. Відмінності наукової і житейської психології.
8. Основні методи психології і педагогіки.
9. Відображення. Його види та структура.
10. Психіка та її функції.
11. Психофізіологія як природничо-наукова основа психології і педагогіки.
12. Мозок як матеріальна основа психіки.
13. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки.
14. Історичний розвиток психіки і свідомості.
15. Людина як біологічний вид.
16. Людина як індивід.
17. Людина як особистість.
18. Людина як суб'єкт діяльності.
19. Людина як індивідуальність.
20. Індивідуальний, диференційований та особистісно орієнтований підходи у навчанні і вихованні особистості.
21. Гуманістична психологія і педагогіка.
22. Поняття про особистість у психології.
23. Основні психологічні підходи до визначення сутності особистості.
24. Психологічна структура особистості.
25. Активність і спрямованість особистості.
26. Розвиток і виховання особистості.
27. Сучасні психологічні підходи до визначення сутності індивідуальності.
28. Структура індивідуальності.
29. Індивідний компонент індивідуальності.
30. Особистісний компонент індивідуальності.
31. Суб'єктний компонент індивідуальності.
32. Професійна індивідуальність особистості.
33. Творча індивідуальність особистості.
34. Педагогічні засади розвитку творчої індивідуальності професіонала.
35. Сила нервової системи.
36. Рухливість і баланс нервових процесів.
37. Особливості організації педагогічної взаємодії з дітьми,

- підлітками, молоддю, дорослими.
38. Геронтопсихологія і андрагогіка.
 39. Відмінності педагогічної взаємодії із холериками, сангвініками, флегматиками, меланхоліками; екстравертованими – інтровертованими, ригідними – пластичними, активними – пасивними, чутливими (сенситивними) типами.
 40. Відмінності в емоційних проявах людей.
 41. Мотиваційні відмінності людей.
 42. Відмінності у проявах вольових якостей людей.
 43. Психологічні засади організації педагогічної взаємодії із представниками різних поведінкових типів.
 44. Здібності як прогностичний критерій відмінностей між людьми за ефективністю діяльності.
 45. Загальні і спеціальні здібності.
 46. Педагогічні здібності.
 47. Обдарованість.
 48. Роль діяльності у прояві і розвитку здібностей та обдарованості.
 49. Розвивальні системи навчання.
 50. Загальне уявлення про стиль діяльності.
 51. Види стилів діяльності.
 52. Структура стилю діяльності.
 53. Стили професійної діяльності.
 54. Стили педагогічної діяльності.
 55. Стили навчальної діяльності.
 56. Когнітивні стилі.
 57. Емоційні стилі.
 58. Стили керівництва і спілкування.
 59. Неперервна професійна освіта.
 60. Зміст і завдання професійної педагогіки.

Засоби контролю якості навчання

1. Питання до заліку.
2. Пакет ККР.
3. Тести з навчальної дисципліни «Основи психології та педагогіки» для проведення ПК.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З “ОСНОВ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ”

“Відмінно” – повна, логічна, аргументована, проілюстрована прикладами відповідь, яка свідчить про самостійність мислення студента, міцне засвоєння ним навчального матеріалу, вміння пов'язати його із практикою, робити узагальнення та висновки. Чітке визначення студентом основних понять і категорій психології та педагогіки; знання провідних психологічних і педагогічних принципів, підходів та наукових течій; розуміння сутності та психолого-педагогічних характеристик процесів навчання, виховання та розвитку особистості; вміння розв'язувати педагогічні ситуації, обираючи найбільш доцільні форми і методи взаємодії між суб'єктами навчально-виховного процесу.

“Добре” – вірна, логічна відповідь, яка свідчить про розуміння студентом основних понять і категорій психології та педагогіки; психологічних і педагогічних принципів, підходів та наукових течій; сутності процесів навчання, виховання та розвитку особистості. Вміння розв'язувати за зразком педагогічні ситуації, обираючи із запропонованих форм і методів взаємодії між суб'єктами навчально-виховного процесу найбільш доцільні з точки зору педагогіки та психології.

“Задовільно” – у цілому вірна, хоча недостатньо повна відповідь, яка має репродуктивний характер і в загальних рисах відтворює навчальний матеріал лекції чи підручника. Допускаються нечіткі формулювання основних понять і категорій психології та педагогіки; психологічних і педагогічних принципів та підходів; окремі неточності у висвітленні сутності процесів навчання, виховання та розвитку особистості; непринципові помилки у розв'язанні педагогічних ситуацій.

“Незадовільно” – невірна відповідь на питання, яка демонструє незадовільний рівень знань студента. Допущені значні принципові помилки у визначеннях більшості понять і категорій психології та педагогіки; психологічних і педагогічних принципів та підходів. Нерозуміння студентом сутності процесів навчання, виховання та розвитку особистості. Неспроможність робити узагальнення та висновки, пов'язувати теоретичні положення з практикою. Безпорадність у розв'язанні педагогічних ситуацій.

2.5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ З „ПСИХОЛОГІЇ”

1. Навчальна дисципліна “Психологія” у системі професійної підготовки майбутніх фахівців.
2. Психологія як специфічна галузь наукових знань.
3. Предмет і завдання психології.
4. Відмінності наукової і житейської психології.
5. Галузі психології.
6. Взаємозв’язок психології з іншими науками.
7. Основні напрями психології.
8. Методи психології.
9. Основні етапи розвитку психології.
10. Відображення. Його види та структура.
11. Психіка та її функції.
12. Психофізіологія як природничо-наукова основа психології.
13. Мозок як матеріальна основа психіки.
14. Психіка і свідомість.
15. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки.
16. Основні етапи розвитку психіки і свідомості.
17. Поняття про особистість у психології.
18. Основні психологічні підходи до визначення сутності особистості.
19. Психологічна структура особистості.
20. Активність і спрямованість особистості.
21. Формування та розвиток особистості.
22. Емоційні – неемоційні типи.
23. Емоційно стабільні – нестабільні типи.
24. Модальнісні емоційні типи.
25. Оптимісти – песимісти.
26. Сентиментальні, емпатійні, соромливі, образливі типи.
27. Гнівливі й агресивні типи.
28. Ревнивці й заздрісні типи.
29. Загальне уявлення про стиль діяльності.
30. Види стилів діяльності.
31. Структура стилю діяльності.
32. Стили професійної діяльності.
33. Стили навчальної діяльності.
34. Когнітивні стилі.

35. Емоційні стилі.
36. Стилi керівництва і спілкування.
37. Здібності як прогностичний критерій відмінностей між людьми за ефективністю діяльності.
38. Загальні і спеціальні здібності.
39. Обдарованість.
40. Роль діяльності у прояві та розвитку здібностей і обдарованості.
41. Компенсація здібностей.
42. Людина як біологічний вид.
43. Людина як індивід.
44. Людина як особистість.
45. Людина як суб'єкт діяльності.
46. Людина як індивідуальність.
47. Сучасні психологічні підходи до визначення сутності індивідуальності.
48. Структура індивідуальності.
49. Індивідний компонент індивідуальності.
50. Особистісний компонент індивідуальності.
51. Суб'єктний компонент індивідуальності.
52. Професійна індивідуальність особистості.
53. Творча індивідуальність особистості.
54. Сила нервової системи.
55. Рухливість і баланс нервових процесів.
56. Віково-статеві особливості прояву властивостей нервової системи.
57. Відмінності у проявах властивостей темпераменту.
58. Зв'язок особистісних особливостей із властивостями нервової системи.
59. Відмінності в емоційних проявах.
60. Мотиваційні відмінності людей.
61. Відмінності у проявах вольових якостей людей.

Засоби контролю якості навчання

1. Питання до заліку.
2. Пакет ККР.
3. Тести з навчальної дисципліни «Психологія» для проведення ПК.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З “ПСИХОЛОГІЇ”

“Відмінно” – повна, логічна, аргументована, проілюстрована прикладами відповідь, яка свідчить про самостійність мислення студента, міцне засвоєння ним навчального матеріалу, вміння пов'язати його з практикою, робити узагальнення та висновки. Чітке визначення студентом основних понять і категорій психології; розуміння психологічної сутності людини як індивіда, особистості, суб'єкта та індивідуальності; знання індивідуально-психологічних особливостей особистості й психологічних механізмів її пізнавальних та емоційно-вольових процесів.

“Добре” – вірна, логічна відповідь, яка свідчить про розуміння студентом основних понять і категорій психології; усвідомлення психологічної сутності людини як індивіда, особистості, суб'єкта та індивідуальності; уявлення про індивідуально-психологічні особливості особистості й психологічні механізми її пізнавальних та емоційно-вольових процесів.

“Задовільно” – у цілому вірна, хоча недостатньо повна відповідь, яка має репродуктивний характер і в загальних рисах відтворює навчальний матеріал лекції чи підручника. Допускаються нечіткі формулювання основних понять і категорій психології; неточності у висвітленні сутності людини як індивіда, особистості, суб'єкта та індивідуальності; непринципові помилки у визначенні індивідуально-психологічних особливостей особистості й психологічних механізмів її пізнавальних та емоційно-вольових процесів.

“Незадовільно” – невірна відповідь на питання, яка демонструє незадовільний рівень знань студента. Допущені значні принципові помилки у визначеннях більшості понять і категорій психології; індивідуально-психологічних особливостей особистості й психологічних механізмів її пізнавальних та емоційно-вольових процесів. Нерозуміння студентом сутності людини як індивіда, особистості, суб'єкта та індивідуальності. Неспроможність робити узагальнення та висновки, пов'язувати теоретичні положення з практикою.

2.6. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ З “ПСИХОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ”

1. Наука і мистецтво менеджменту.
2. Предмет і завдання психології управління.
3. Зв'язок психології управління з іншими науками.
4. Поняттєвий апарат психології управління.
5. Сутність і структура управлінської діяльності.
6. Психологічна характеристика професії “менеджер”.
7. Особливості професійної діяльності менеджера.
8. Історичні типи менеджерів.
9. Основні управлінські функції менеджера.
10. Функція стратегічного планування.
11. Адміністративна функція.
12. Комунікативно-регулююча функція.
13. Помилки некомпетентного керівника.
14. Заохочення та покарання.
15. Впровадження інновацій на виробництві.
16. Психограма менеджера.
17. Найважливіші якості керівника, за Р.М. Стругдиллом.
18. Психограма менеджера, за Л.Д. Столяренко.
19. Індивідні якості менеджера.
20. Стать керівника.
21. Вплив стереотипів суспільної свідомості та емансипації на ставлення до жінки-керівника.
22. Прояви відмінностей психофізіологічних особливостей чоловіка і жінки в управлінській діяльності.
23. Вік керівника.
24. Здоров'я керівника: фізичне, психічне, духовне.
25. Темперамент менеджера.
26. Здібності керівника.
27. Соціально-психологічні якості керівника.
28. Соціально-економічні фактори формування соціально-психологічних якостей менеджера.
29. Особистісні якості менеджера.
30. Психологічні фактори успішності діяльності менеджера.
31. Протипоказання до діяльності менеджера.
32. Психологічні типи керівників.

33. Вплив психологічного типу керівника на взаємостосунки усередині колективу працівників.
34. Типи керівників, за Т. Коно.
35. Вірогіднісна модель ефективності керівництва Ф.Фідлера.
36. Психологічна сутність влади менеджера.
37. Ознаки влади в організації.
38. Ресурси влади.
39. Форми влади, за Ф. Рейвенем.
40. Види влади керівника: централізована, децентралізована.
41. Делегування повноважень.
42. Сутність авторитету керівника.
43. Форми авторитету керівника.
44. Сутність та класифікація стилів управління.
45. Авторитарний стиль управління.
46. Демократичний стиль управління.
47. Ліберально-анархічний стиль управління.
48. Непослідовний стиль управління.
49. Ситуативний стиль управління.
50. Партисипативний стиль управління.
51. Види стосунків у системі “керівник – підлеглий”.
52. Значення іміджу у професійній діяльності керівника.
53. Способи самопрезентації керівника.
54. Засоби створення ділового іміджу.
55. Ідентичність та індивідуальність як фактори самоіміджу керівника.
56. Професійна ідентифікація у створенні іміджу керівника.
57. Складові індивідуальності менеджера.
58. Технологія створення „першого враження”.
59. Знайомство менеджера з новими людьми.
60. Зовнішній вигляд як складова іміджу керівника.
61. Мовлення керівника як елемент його іміджу.
62. Робочі аксесуари у створенні іміджу керівника.
63. Мистецтво у створенні іміджу керівника.

Засоби контролю якості навчання

1. Питання до заліку.
2. Пакет ККР.
3. Тести з курсу «Психологія управління» для проведення ПК.

КРИТЕРІЇ АТЕСТАЦІЙНОЇ ОЦІНКИ З “ПСИХОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ”

“Відмінно” – повна, логічна, аргументована, проілюстрована прикладами відповідь, яка свідчить про самостійність мислення студента, міцне засвоєння ним навчального матеріалу, вміння пов'язати його із практикою, робити узагальнення та висновки. Розуміння студентом основних понять і категорій психології управління, знання сучасних підходів до визначення сутності та психологічних характеристик управлінської діяльності, особистісних та професійних якостей ефективного менеджера, способів і засобів їх розвитку.

“Добре” - вірна, логічна відповідь, яка свідчить про розуміння студентом основних понять і категорій психології управління, знання сучасних підходів до визначення сутності та психологічних характеристик управлінської діяльності, особистісних та професійних якостей ефективного менеджера, способів і засобів їх розвитку.

“Задовільно” - в цілому вірна, хоча недостатньо повна відповідь, яка має репродуктивний характер і у загальних рисах відтворює навчальний матеріал лекції чи підручника. Допускаються недостатньо чіткі формулювання, окремі незначні помилки у висвітленні основних аспектів психології управління, незнання студентом другорядних питань і категорій.

“Незадовільно” - невірна відповідь на питання, яка демонструє незадовільний рівень знань студента. Допущені значні принципові помилки у визначеннях більшості понять і категорій психології управління. Нездатність студента аналізувати психологічні механізми управлінської діяльності та визначати її вимоги до особистості менеджера. Неспроможність робити узагальнення та висновки, пов'язувати теоретичні положення з практикою.

2.7. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ З “КОНФЛІКТОЛОГІЇ”

1. Конфліктологія: наука і мистецтво.
2. Предмет і завдання конфліктології.
3. Зв'язок конфліктології з іншими науками.
4. Поняттєвий апарат конфліктології.
5. Сутність і структура конфлікту.
6. Моделі конфліктів.
7. Об'єктивні і суб'єктивні чинники конфлікту.
8. Межі поширення конфлікту.
9. Основні типи і види конфліктів.
10. Потенційний, істинний, хибний конфлікт.
11. Реалістичний та нереалістичний конфлікт.
12. Внутрішньоособистісний, міжособистісний, міжгруповий конфлікт.
13. Типологізація конфліктів.
14. Типові причини виникнення конфліктів.
15. Конфліктна ситуація та інцидент як передумови виникнення конфлікту.
16. Ескалація конфлікту.
17. Реверсія конфлікту.
18. Стадії розвитку конфлікту.
19. Динаміка конфлікту з урахуванням деформації взаємин його учасників.
20. Форми, результати й критерії вичерпаності конфлікту.
21. Змістовий та структурний аналіз конфлікту.
22. Універсальна схема понятійного опису конфлікту.
23. Основні етапи аналізу конфлікту.
24. Картографія конфлікту Х.Корнеліуса – Ш.Фейра.
25. Модульна методика діагностики міжособистісних конфліктів.
26. Характеристики конфліктної поведінки.
27. Основні стратегії поведінки учасників конфлікту.
28. Стратегії управління конфліктом.
29. Тактики поведінки учасників конфлікту.
30. Стили поведінки учасників конфлікту.
31. Психологічні методики подолання негативних емоцій у конфлікті.
32. Сутність раціонально-емоційної терапії (РЕТ).

- 33.Методики швидкого вгамування негативних емоцій у конфлікті.
34. Сутність процесів розв'язання та врегулювання конфліктів.
35. Правила розв'язання конфліктів.
36. Типові помилки при розв'язанні конфліктів.
37. Конструктивний інструментарій розв'язання конфліктів.
38. Посередництво у врегулюванні конфліктів.
39. Переговори, дискусії, дебати як засоби врегулювання конфліктів.
- 40.Сутність і значення процесів профілактики конфліктів.
- 41.Передумови успіху та труднощі у запобіганні конфліктам.
42. Психологічний інструментарій попередження конфліктів.
43. Характерні ознаки прояву конфлікту.
44. Рівні прояву конфліктів.
45. Функції та спрямованість конфліктів.
46. Позитивні наслідки конфліктів.
47. Негативні наслідки конфліктів.
48. Класифікація виробничих конфліктів.
49. Причини виникнення конфліктів в організації.
50. Професійне вигорання працівника.
51. Конфлікт між працівником і колективом.
52. Конфлікт між керівником і підлеглими.
53. Інноваційні конфлікти.
54. Міжгрупові конфлікти в організації.
55. Дії керівника у процесі розвитку конфлікту в організації.
56. Конфліктологічна компетентність керівника.
- 57.Сучасні підходи до розуміння ролі керівника у врегулюванні конфлікту в організації.
58. Технологія діагностики конфлікту.
59. Типологія конфліктних працівників в організації.
- 60.Саморегуляція емоційного стану особистості у конфлікті за допомогою методів арт-терапії.
61. Принципи конструктивного вирішення конфлікту.
62. Етапи розв'язання конфлікту.
63. Сутність та напрями запобігання конфліктам.
64. Нейтралізація конфліктної ситуації.

Засоби контролю якості навчання

1. Питання до заліку.
2. Пакет ККР.
3. Тести з курсу «Конфліктологія» для проведення ПК.

КРИТЕРІЇ АТЕСТАЦІЙНОЇ ОЦІНКИ З КОНФЛІКТОЛОГІЇ

“Відмінно” – повна, логічна, аргументована, проілюстрована прикладами відповідь, яка свідчить про самостійність мислення студента, міцне засвоєння ним навчального матеріалу, вміння пов'язати його із практикою, робити узагальнення та висновки. Розуміння студентом основних понять і категорій конфліктології, знання сучасних підходів до визначення сутності та характеристик конфлікту, закономірностей його розгортання, способів, засобів і шляхів подолання.

“Добре” - вірна, логічна відповідь, яка свідчить про розуміння студентом основних понять і категорій конфліктології, знання сучасних підходів до визначення сутності та характеристик конфлікту, закономірностей його розгортання, способів, засобів і шляхів його подолання. Допускаються окремі незначні помилки та неточності у висвітленні неосновних аспектів проблеми.

“Задовільно” - в цілому вірна, хоча недостатньо повна відповідь, яка має репродуктивний характер і у загальних рисах відтворює навчальний матеріал лекції чи підручника. Допускаються недостатньо чіткі формулювання, окремі незначні помилки у висвітленні основних аспектів конфліктології, незнання студентом другорядних питань і категорій.

“Незадовільно” - невірна відповідь на питання, яка демонструє незадовільний рівень знань студента. Допущені значні принципові помилки у визначеннях більшості понять і категорій конфліктології. Нездатність студента аналізувати механізми розгортання та подолання конфліктів. Неспроможність робити узагальнення та висновки, пов'язувати теоретичні положення з практикою.

РОЗДІЛ ІІІ

МАТЕРІАЛИ ПРОМІЖНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. КОНТРОЛЬНА РОБОТА З “ПЕДАГОГІКИ” для студентів безвідривної форми навчання

Пояснювальна записка

Контрольна робота складається з трьох питань.

Перше питання обирається з представленою нижче переліку тем, відповідно до номера студента у списку групи, наприклад: Антоненко С. – перший за списком, тому обирає питання з Теми 1, пункт 1, Білоус Д. – другий за списком, тому обирає питання з Теми 1, пункт 2 і т.д.

Питання 1:

Тема 1., пункт 1: *Педагогіка: наука і мистецтво* (Антоненко С.).

Тема 1., пункт 2: *Педагогіка у системі людинознавчих наук* (Білоус Д.)

Друге і третє питання – спільні для усіх студентів групи.

Питання 2:

Педагог професійного навчання як суб'єкт професійно-педагогічної діяльності

Питання 3:

Чи доцільним, на Вашу думку, є впровадження мистецтва до змісту професійної підготовки майбутнього педагога професійного навчання?

ПЕРЕЛІК ТЕМ ДО ПИТАННЯ 1:

Тема 1: Предмет і завдання педагогіки

1. Педагогіка: наука і мистецтво.
2. Педагогіка у системі людинознавчих наук.
3. Основні галузі педагогіки.
4. Предмет і завдання педагогіки.
5. Поняттєвий апарат педагогіки.

Література:

Основна:

1. *Бордовская Н.В., Реан А.Л.* Педагогика: Учеб. для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений – СПб., 2000.
2. *Зязюн І.А.* Педагогіка добра: ідеали і реалії: Наук.-метод. посіб. – К.: МАУП, 2000.
3. *Педагогика: педагогические теории, системы, технологии:* Учеб. для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений / Под ред. С.А. Смирнова. – 4-е изд., испр. – М.: Академия, 2001. – С. 3 – 14.
4. *Рудницька О.* Педагогіка: загальна та мистецька: Навч. посібник. – К.: ... , 2002. – С. 8 – 17.
5. *Стефановская П.А.* Педагогика: наука и искусство: Учеб. пособие. – М.: Совершенство, 1998.

Додаткова:

1. *Волков Г.Н.* Этнопедагогика: Учеб. для студ. сред. и высш. пед. учеб. заведений. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Академия, 2000. – С. 3 – 12.
2. *Гончаренко С.У.* Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
3. *Дістервег А.* Зібр. Творів. – М., 1961. – Т.2.
4. *Педагогика: Учеб. пособие для педучилищ / С.П. Баранов и др.* – М.: Просвещение, 1981. – С. 15 – 22; 24 - 26.

Тема 2: Філософські засади педагогіки

1. Криза сучасної освіти і шляхи її подолання.
2. Методологічні засади педагогіки (основні педагогічні принципи і підходи)
3. Культуровідповідність освіти.
4. Аксіологічний підхід до вивчення сутності педагогічних явищ.
5. Гуманізація освіти як соціально-педагогічний принцип її розвитку.
6. Основні положення педагогіки співробітництва.

Література:

Основна:

1. *Бордовская Н.В., Реан А.Л.* Педагогика: Учеб. для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений – СПб., 2000.
2. *Педагогика: педагогические теории, системы, технологии:* Учеб. для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений / Под ред. С.А. Смирнова. – 4-е изд., испр. – М.: Академия, 2001. – С. 24 – 38.
3. *Рудницька О.* Педагогіка: загальна та мистецька: Навч. посібник. – К.: ... , 2002. – С. 39 – 47.
4. *Стефановская П.А.* Педагогика: наука и искусство: Учеб. Пособие. – М.: Совершенство, 1998.

Додаткова:

1. *Гончаренко С.У.* Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
2. *Новое педагогическое мышление* / Под ред. А.В. Петровского. – М., 1989.
3. *Смирнов С.А.* Методика организации творческой познавательной деятельности – основа гуманистической педагогической системы //Иновационная деятельность в образовании. – 1995. - № 2.

Тема 3: Історія розвитку педагогічної науки

1. Предмет, принципи і функції історії педагогіки.
2. Підходи світової науки до виникнення виховання.
3. Виховання у стародавні часи.
4. Освіта і виховання в епоху Середньовіччя.
5. Школа й педагогіка епохи Відродження.
6. Педагогіка епохи Просвітництва.
7. Реформаторська педагогіка ХІХ – ХХ століть.
8. Вальдорфська педагогіка у розвитку творчої індивідуальності особистості.

Література:

Основна:

1. *Історія педагогіки* / За ред. М.В. Левківського, О.А. Дубасенюк. – Житомир: ЖДПУ, 1999. – 336 с.
2. *Константинов Н.А., Медынский Е.Н., Шабаетова М.Ф.* История педагогики: Учебник для педвузов. – М.: Просвещение, 1982.
3. *Кравець В.* Історія зарубіжної класичної педагогіки – Тернопіль, 1996.

Додаткова:

1. *Гончаренко С.У.* Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
2. *Коменский Я.А.* Великая дидактика // Избр. пед. соч.: В 2-х т. – М.: Педагогика, 1982. – Т.1. – С. 272 - 477.
3. *Коменский Я.А.* Законы хорошо организованной школы // Педагогическое наследие. – М., 1987. – С. 118 - 290.
4. *Коменский Я.А.* Пансофическая школа // Избр. пед. соч.: В 2-х т. – М.: Педагогика, 1982. – Т.2. – С. 44 - 92.
5. *Коменский Я.А., Локк Д., Руссо Ж.-Ж., Песталоцци И.Г.:* Педагогическое наследие / Сост. В.М. Кларин, А.Н. Джурицкий. – М.: Педагогика, 1988. – 416 с.

Тема 4: Історія розвитку української педагогічної думки

1. Виховання в прадавніх слов'ян.
2. Школа, освіта й виховання у Київській Русі.
3. Освіта й виховання в Україні в епоху Відродження (XVI – XVII ст.)
4. Козацька педагогіка.
5. Школа і педагогіка періоду Руїни (XVIII).
6. Становлення школи та педагогіки в Україні у XIX ст.
7. Школа і педагогіка України у XX ст.
8. Освіта України на сучасному етапі духовного та національного відродження.

Література:

Основна:

1. *Історія педагогіки* / За ред. М.В. Левківського, О.А. Дубасенюк. – Житомир: ЖДПУ, 1999. – 336 с.
2. *Любар О.О., Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. Історія української педагогіки* / За ред. М.Г. Стельмаховича – К.: ІЗМН, 1998. – 356 с.

Додаткова:

1. *Гончаренко С.У. Український педагогічний словник.* – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
2. *Нариси до історії українського народного танцю* / Укл. В.К. Купленик. – К.: ІЗМН, 1997. – 64 с.

Тема 5: Педагогічний процес, шляхи його оптимізації та інтенсифікації

1. Сутність та структура педагогічного процесу.
2. Рушійні сили педагогічного процесу.
3. Закономірності педагогічного процесу.
4. Етапи педагогічного процесу.

5. Способи оптимізації процесу навчання.
6. Основні фактори інтенсифікації навчання.

Література:

Основна:

1. *Бабанский Ю.К.* Актуальные вопросы теории и методики оптимизации педагогического процесса /Избр. пед. труды /Сост. М.Ю. Бабанский. – М.: Педагогика, 1989. – С. 250 – 272; 379 – 416.
2. *Рудницька О.* Педагогіка: загальна та мистецька: Навч. посібник. – К.: ... , 2002. – С. 17 - 23.
3. *Стефановская П.А.* Педагогика: наука и искусство: Учеб. пособие. – М.: Совершенство, 1998.

Додаткова:

1. *Бордовская Н.В., Реан А.Л.* Педагогика: Учеб. для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений – СПб., 2000.
2. *Гончаренко С.У.* Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.

3.2. КОНТРОЛЬНА РОБОТА З “ОСНОВ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ” для студентів безвідривної форми навчання

Дайте відповідь на запропоновані нижче питання:

I варіант

1. Творча індивідуальність педагога професійного навчання.
2. Чи є я творчою індивідуальністю?

3. Виявлення творчої індивідуальності у розв'язанні педагогічної задачі:

Під час навчального заняття у професійно-технічному закладі освіти учень Петро У. увесь час крутиться і заважає працювати. На зауваження викладача підводиться і заявляє: “А я не люблю ваш предмет.”

Що має робити у цій ситуації педагог?

4. Запропонуйте власну педагогічну ситуацію і дайте свій варіант її розв'язання.

II варіант

1. Професійно значущі якості особистості педагога професійного навчання.

2. Враховуючи перелік професійних і особистісних якостей педагога професійного навчання, створіть свій власний професійний портрет.

3. Ознайомтеся із ситуацією:

Педагог професійного навчання викликає до дошки новеньку ученицю групи Тетяну. Вона встає, мовчить, до дошки не виходить.

Педагог: Ну, що ж ти? Знову не готова!.. Скільки можна? Ти що, не хочеш зі мною говорити?

Учениця сідає.

Педагог: Я ще не закінчила розмову з тобою! Чому ти сіла?

Назвіть і стисло поясніть, яких професійних властивостей бракує педагогу професійного навчання.

4. Запропонуйте власну педагогічну ситуацію і дайте свій варіант її розв'язання.

III варіант

1. Педагог професійного навчання як суб'єкт професійно-педагогічної діяльності.
2. Схарактеризуйте себе як суб'єкта педагогічної діяльності.
3. Проаналізуйте запропоновану ситуацію і дайте відповідь на поставлене запитання:

Навчальне заняття з предмету “Основи моделювання та художнього оформлення одягу”. Педагог професійного навчання виклала основні поняття з навчальної теми, організувала діяльність учениць для формування навичок моделювання й конструювання, запропонувала завдання на закріплення викладеного матеріалу. На думку педагога, дівчата засвоїли матеріал добре. Через місяць в училищі проходив вечір відпочинку. Педагог сподівалася побачити результати своєї роботи, заздалегідь оголосивши конкурс: “Одяг, який ношу тільки я”. Але всі дівчата прийшли фактично в однаковому одязі, купленому у комерційному магазині.

Укажіть, які компоненти: предметний, емоційно-ціннісний чи операціональний - були недостатньо враховані педагогом професійного навчання в організації навчального заняття?¹

4. Запропонуйте власну педагогічну ситуацію і дайте свій варіант її розв'язання.

¹ Педагогічна майстерність: Тести / За ред. Л.В. Крамущенко, Н.М. Тарасевич. – Полтава, 1996. – С. 11-12.

IV варіант

1. Схарактеризуйте поняття: “педагогічний досвід”, “передовий педагогічний досвід”, “новаторський педагогічний досвід”, “опанування передового педагогічного досвіду”.
2. Здійсніть опис передового педагогічного досвіду педагога професійного навчання з вашого регіону.
3. Запропонуйте власне розв’язання педагогічної ситуації:

Педагог проводить навчальне заняття у професійно-технічному училищі. У ході заняття учні поступово починають відволікатися від теми і потихеньку перемовлятися між собою. У відповідь на це педагог намагається говорити голосніше, але шум в аудиторії ще посилюється.

Чому могла виникнути така ситуація? І що у такому випадку повинен робити педагог професійного навчання?

4. Запропонуйте власну педагогічну ситуацію і дайте свій варіант її розв’язання.

3.3. КОНТРОЛЬНА РОБОТА З “ОСНОВ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ” для студентів безвідривної форми навчання

Пояснювальна записка

Контрольна робота складається з трьох питань.

Перше питання обирається з представленого нижче переліку тем, відповідно до номера студента у списку групи, наприклад: Антоненко С. – перший за списком, тому обирає питання 1, Білоус Д. – другий за списком, тому обирає питання 2 і т.д.

Питання 1:

1. *Предмет і завдання курсу “ОПД” (Антоненко С.).*
2. *Основні типи науково-педагогічних досліджень (Білоус Д.).*
і т.д.

Друге і третє питання– спільні для усіх студентів групи.

Питання 2:

Сформулюйте об’єкт, предмет, мету та завдання вашої курсової роботи з педагогіки.

Питання 3:

Здійсніть бібліографічний опис 10 наукових джерел за темою вашого курсового дослідження з педагогіки.

ПЕРЕЛІК ТЕМ ДО ПИТАННЯ 1:

1. Предмет і завдання курсу “ОПД”.
2. Основні типи науково-педагогічних досліджень.
3. Види наукової роботи студентів професійно-педагогічних навчальних закладів.
4. Зміст і структура наукової роботи.
5. Зміст і структура реферату.
6. Зміст і структура курсової роботи.
7. Зміст і структура дипломної роботи.
8. Зміст і структура наукової доповіді.
9. Вимоги щодо написання студентських рефератів.
10. Вимоги щодо написання студентських курсових робіт з педагогіки.
11. Вимоги щодо написання дипломних робіт з педагогіки.
12. Вимоги щодо змісту і підготовки наукової доповіді.
13. Категоріальний апарат педагогічного дослідження.

14. Проблема і тема наукового дослідження.
15. Актуальність науково-педагогічного дослідження.
16. Об'єкт і предмет науково-педагогічного дослідження.
17. Мета і завдання науково-педагогічного дослідження.
18. Загальна характеристика методів науково-педагогічного дослідження.
19. Теоретичні методи науково-педагогічного дослідження.
20. Емпіричні методи науково-педагогічного дослідження.
21. Анкетування та інтерв'ювання як методи експериментальної роботи.
22. Аналіз передового педагогічного досвіду як метод експериментальної роботи.
23. Статистичні методи обробки експериментальних даних.
24. Методика науково-педагогічного дослідження.
25. Особливості організації і проведення історико-педагогічних досліджень.
26. Особливості організації і проведення експериментально-педагогічних досліджень.
27. Особливості організації і проведення експериментально-педагогічних досліджень з проблем виховання.
28. Особливості організації і проведення досліджень з предметної методики.
29. Робота із науковою літературою та складання списку наукових джерел за темою дослідження.
30. Бібліографічний пошук літературних джерел.
31. Вимоги щодо написання Вступу студентського науково-педагогічного дослідження.
32. Теоретичні засади науково-педагогічного дослідження.
33. Вимоги щодо написання теоретичної частини студентського науково-педагогічного дослідження.
34. Педагогічний експеримент та його види.
35. Методика констатувального експерименту.
36. Методика формувального експерименту.
37. Організація, проведення та опис результатів педагогічного експерименту.
38. Завершальні етапи педагогічного дослідження.
39. Вимоги щодо написання Висновків та оформлення наукової роботи.
40. Підготовка до захисту та захист наукової роботи.

**3.4. ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ
З ДИСЦИПЛІНИ
„ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ”
для студентів безвідривної форми навчання**

1. Навчальна дисципліна “Основи психології і педагогіки” у системі професійної підготовки майбутніх фахівців.
2. Зміст і завдання курсу.
3. Психологія як специфічна галузь наукових знань.
4. Основні етапи розвитку психології.
5. Відмінності наукової та життєвської психології.
6. Галузі психології.
7. Основні методи психології.
8. Педагогіка як наука і мистецтво.
9. Особливості педагогічної діяльності.
10. Галузі педагогіки.
11. Взаємозв’язок педагогіки з іншими галузями наукових знань.
12. Філософські засади педагогіки.
13. Криза сучасного суспільства як криза освіти.
14. Неперервна професійна освіта.
15. Зміст і завдання професійної педагогіки.
16. Відображення як загальна властивість матерії.
17. Зміст і функції психіки.
18. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки.
19. Історичний розвиток психіки і свідомості.
20. Педагогічний процес. Шляхи його оптимізації.
21. Навчання як складова педагогічного процесу.
22. Виховання як педагогічна категорія.
23. Розвиток особистості.
24. Освіта як процес та результат формування якостей особистості засобами навчання і виховання.
25. Педагогічна взаємодія.
26. Педагогіка співробітництва як суб’єкт-суб’єктна педагогічна взаємодія.
27. Людина як біологічний вид.
28. Людина як індивід.
29. Людина як особистість.
30. Людина як суб’єкт діяльності.

31. Людина як індивідуальність, носій неповторної сукупності психічних властивостей.
32. Поняття про особистість у психології.
33. Основні психологічні підходи до визначення сутності особистості.
34. Психологічна структура особистості.
35. Активність і спрямованість особистості.
36. Сутність та функції процесу навчання.
37. Психолого-педагогічні основи навчально-пізнавальної діяльності.
38. Зміст освіти та його компоненти.
39. Форми і методи навчання.
40. Процес виховання, його специфіка, компоненти та рушійні сили.
41. Закономірності та принципи виховання.
42. Основні напрями виховання.
43. Форми і методи виховання.
44. Сучасні психологічні підходи до визначення сутності індивідуальності.
45. Структура індивідуальності.
46. Індивідний, особистісний та суб'єктний компоненти індивідуальності.
47. Індивідуальний, диференційований та особистісно орієнтований підходи у навчанні і вихованні особистості.
48. Гуманістична психологія і педагогіка.
49. Креативна психологія і педагогіка.
50. Особистісно орієнтовані креативні педагогічні технології.
51. Рушійні сили та закономірності розвитку особистості.
52. Основні напрями розвитку особистості.
53. Сутність професійного розвитку.
54. Рушійні сили та закономірності професійного розвитку особистості.
55. Основні етапи професіоналізації.
56. Мистецтво як засіб професійного розвитку особистості.
57. Сучасні підходи до визначення сутності творчої індивідуальності особистості.

58. Структура творчої індивідуальності.
59. Ознаки та прояви творчої індивідуальності.
60. Етапи розвитку творчої індивідуальності.
61. Засоби розвитку творчої індивідуальності.
62. Мистецтво як засіб розвитку творчої індивідуальності особистості.
63. Психолого-педагогічні умови забезпечення ефективності впливу мистецтва на розвиток творчої індивідуальності майбутнього фахівця.
64. Психіфізіологія як природничо-наукова основа психології і педагогіки.
65. Мозок як матеріальна основа психіки.
66. Професійна індивідуальність особистості.
67. Педагогічні засади розвитку творчої індивідуальності професіонала.
68. Сила нервової системи.
69. Рухливість і баланс нервових процесів.
70. Геронтопсихологія і андрагогіка.
71. Відмінності педагогічної взаємодії із холериками, сангвініками, флегматиками, меланхоліками; екстравертованими – інтровертованими, ригідними – пластичними, активними – пасивними, чутливими (сенситивними) типами.
72. Відмінності в емоційних проявах учнів.
73. Мотиваційні відмінності учнів.
74. Відмінності у проявах вольових якостей учнів.
75. Педагогічні засади організації педагогічної взаємодії із учнями різних поведінкових типів.
76. Здібності як прогностичний критерій відмінностей між людьми за ефективністю діяльності.
77. Загальні і спеціальні здібності.
78. Педагогічні здібності.
79. Обдарованість.
80. Роль діяльності у прояві та розвитку здібностей та обдарованості.
81. Розвивальні системи навчання.
82. Загальне уявлення про стиль діяльності.
83. Види стилів діяльності.
84. Структура стилю діяльності.
85. Стили професійної діяльності.

86. Стилї педагогічної діяльності.
87. Стилї навчальної діяльності.
88. Когнітивні стилї.
89. Емоційні стилї.
90. Стилї керівництва і спілкування.

3.5. КОНТРОЛЬНА РОБОТА З “ПСИХОЛОГІЇ ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ” ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОГО ВІДДІЛЕННЯ

I варіант

1. Сутність та особливості ділового спілкування.
2. Чи тотожні поняття “спілкування” і “комунікація”?
3. Навести приклади різних типів спілкування і запропонувати найоптимальніші варіанти його організації.

II варіант

1. Функції ділового спілкування.
2. Чи можна взаємодію людини із комп’ютером назвати спілкуванням? Пояснити, чому.
3. Здійснити порівняльний аналіз ділового та світського спілкування і запропонувати найоптимальніші варіанти їх організації.

III варіант

1. Види ділового спілкування.
2. Чому спілкування називають головною умовою виживання людства як біологічного виду?
3. У чому виявляються феномен Мауглі та ефект Пігмаліона? Чому знання цих явищ є важливим для педагога професійного навчання?

3.6. КОНТРОЛЬНА РОБОТА З “ПСИХОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ” для студентів денного відділення

I варіант

1. Менеджер-патерналіст.
2. Стать менеджера та її вплив на ефективність професійної діяльності.
3. Які індивідуально-психологічні та соціально-психологічні якості є, на вашу думку, визначальними для керівника?

II варіант

1. Менеджер-маклер.
2. Здоров'я менеджера та його вплив на ефективність професійної діяльності.
3. У чому, на вашу думку, полягають особливості професійної діяльності керівника?

III варіант

1. Менеджер-організатор.
2. Вік менеджера та його вплив на ефективність професійної діяльності.
3. Для чого менеджеру необхідні знання про темперамент людини?

**3.7. КОНТРОЛЬНА РОБОТА
З “КОНФЛІКТОЛОГІЇ”
для студентів денного відділення**

I варіант

1. Сутність конфлікту.
2. Учасники конфлікту.

II варіант

1. Сигнали конфлікту.
2. Предмет і об'єкт конфлікту.

III варіант

1. Причини конфлікту.
2. Мотиви сторін конфлікту.

ПІСЛЯМОВА

“Жодна програма викладання, жодна методика виховання, якою б гарною вона не була, якщо вона не перейшла у переконання вихователя, залишиться мертвою літерою, яка не має ніякої сили насправді. Найпильніший контроль у цій справі не допоможе. Вихователь ніколи не може бути сліпим виконавцем інструкції: не зігріта теплотою його особистого переконання, вона не буде мати ніякої сили. Поза сумнівом, багато залежить від загального порядку у закладі, але найголовніше завжди буде залежати від особистості безпосереднього вихователя, що стоїть обличчям до обличчя з вихованцем: вплив особистості вихователя на юну душу складає ту виховну силу, якої неможливо замінити ані підручниками, ані моральними сентенціями, ані системою покарань та заохочень. Багато, звичайно, означає дух закладу, але цей дух живе не у стінах, не в папері, але у характері більшості вихователів і звідти вже переходить у характер вихованців”¹ (К.Д. Ушинський).

Якщо педагог, здійснюючи контроль успішності учнів і студентів, буде пам'ятати ці слова класика педагогіки, його оцінювання ніколи не буде формальним виставлянням балів, а набуде якості дійового засобу виховання і розвитку особистості майбутнього професіонала, утвердження його віри в себе й зміцнення бажання самоактуалізуватися та самовдосконалюватися у своїй професійно-педагогічній діяльності.

¹ Ушинский К.Д. Родное слово // Собр. соч.: В 11-ти т. – М., 1949. – Т.6. – С. 189.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Абрамян В.Ц.* Театральна педагогіка. – К.: Лібра, 1996. – 223 с.
2. *Азаров Ю.П.* Тайны педагогического мастерства: Учеб. пособие. – М.: Изд-во Московского психолого-социального ин-та; Воронеж: Изд-во НПО “МОДЭК”, 2004. – 432 с.
3. *Аніскіна Н.* Педагогічна підтримка обдарованості. – К.: Вид. дім “Шкіл. Світ”: Вид. Л. Галіцина, 2005. – 128 с.
4. *Бабанский Ю.К.* Избранные педагогические труды /Сост. М.Ю. Бабанский. – М.: Педагогика, 1989. – 560 с.
5. *Булатова О.С.* Педагогический артистизм: Учеб. пособие. – М.: Академия, 2001. – 240 с.
6. *Вальдорфская педагогика: Антология / Сост. А.А. Пинский и др.; Под ред А.А. Пинского.* – М.: Просвещение, 2003. – 494 с.
7. *Васянович Г.П.* Педагогічна етика: Навч.-метод. посіб. – Львів: Норма, 2005. – 344 с.
8. *Ващенко Г.* Твори: У 4-х т. – К.: “Школяр” – “Фада” ЛТД, 2000. – Т. 4. Праці з педагогіки та психології. – 416 с.
9. *В диапазоне современности: Тенденции развития радио в современном мире: Сб. статей /Сост. В.П. Зверев, В.Н. Ружников.* – М.: Искусство, 1984. – 333 с.
10. *Волков Г.Н.* Этнопедагогика: Учебник. – 2-е изд., испр. и доп.. – М.: Академия, 2000. – 176 с.
11. *Гончаренко С.У.* Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
12. *Гуманітарна освіта і виховання особистості: Зб. наук. праць /За ред. Г.П. Васяновича.* – Львів: Сполом, 2004. – 219 с.
13. *Деркач А.А., Зазыкин В.Г.* Акмеология: Учеб. пособие. – СПб.: Питер, 2003. – 256 с.
14. *Дубасенюк О.А.* Практикум з педагогіки: Навч. посібник. – 3-тє вид., перероб і доп. /За заг. ред. О.А. Дубасенюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 464 с.
15. *Жалдак М.І.* Професійна діяльність вчителя та інформаційні технології // Освіта. – 3-10 березня 2004. - № 11 (5087). – С. 5.
16. *Зязюн І.А.* Педагогіка добра: ідеали і реалії: Наук.-метод. посіб. – К.: МАУП, 2000. – 312 с.

17. *Краевский В.В.* Общие основы педагогики: Учебник. – М.: Академия, 2003. – 256 с.
18. *Морозов А.В., Чернилевский Д.В.* Креативная педагогика и психология: Учеб. пособие. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Академический Проект, 2004. – 560 с.
19. *Мудрик А.В.* Учитель: мастерство и вдохновение. – М.: Просвещение, 1986. – 160 с.
20. *Освітні технології*: Навч.-метод. посіб /О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
21. *Отич О.М.* Мистецтво у змісті професійної підготовки майбутнього педагога професійного навчання. – Полтава:ІнтерГрафіка, 2005. – 200 с.
22. *Палтышев Н.Н.* Педагогическая гармония: Учеб. пособие. – К.: Магистр-S, 1996. – 104 с.
23. *Педагогика: педагогические теории, системы, технологии*: Учебник. – 4-е изд., испр. / Под ред. С.А. Смирнова. – М.: Академия. – 2001. – С. 147-148.
24. *Педагогічна майстерність*: Підручник / За ред. І.А. Зязюна. – К.: Вища шк., 1997. – 349 с.
25. *Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи*: Монографія. – Київ-Глухів: РВВ ГДПУ, 2005. – 234 с.
26. *Педагогічний пошук* /Упор. І.М. Баженова; Пер. з рос. – К.: Рад. шк., 1988. – 496 с.
27. *Педагогічна творчість і майстерність*: Хрестоматія /Укл. Н.В. Гузій. – К.: ІЗМН, 2000. – 168 с.
28. *Рудницька О.П.* Педагогіка: загальна та мистецька : Навч. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.
29. *Савченко О.* Від людини освіченої – до людини культурної //Рідна школа – 1996. - № 5-6. – С. 2-5.
30. *Семёнова Е.М.* Тренинг эмоциональной устойчивости педагога: Учеб. пособие. – М.: Изд-во Ин-та Психотерапии, 2002. – 224 с.
31. *Сірополко С.* Історія освіти в Україні. – К.: Наук. думка, 2001. – 912 с.
32. *Сисоєва О.В.* Эстетика праці вчителя. – К.: Знання, 1979. – 48 с.

33. *Словник термінології з педагогічної майстерності.*
– Полтава: Полтава, 1995. – 63 с.
34. *Тараненко І.* Компетентність – вимога сучасності //Світло.
– 1996. – № 1. – С. 57-60.
35. *Титаренко Т.М.* Життєвий світ особистості у межах і за межами буденності. – К.: Либідь, 2003. – 376 с.
36. *Устемиров К., Шаметов Н.Р., Васильев И.Б.* Профессиональная педагогика /Под ред. К. Устемирова. – Алматы, 2005. – 432 с.
37. *Хуторской А.В.* Методика личностно-ориентированного обучения. Как обучать всех по-разному?: Пособие для учителя. – М.: ВЛАДОС-ПРЕСС, 2005. – 383 с.

ДОДАТКИ

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ККР

(на прикладі ККР з дисципліни “Основи педагогічної майстерності”, виконаної студентами групи 11 БПш Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка
Спеціальність - 6.010100: “Професійне навчання”)

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові студентів за списком	Оцінка за виконання студентами ККР під час проведення самоаналізу
1.	Юлія Савівна Б.	хворіла
2.	Ірина Валеріївна Б.	10 (десять)
3.	Людмила Олександрівна Г.	8 (вісім)
4.	Світлана Вікторівна К.	6 (шість)
5.	Тетяна Володимирівна К.	хворіла
6.	Олена Миколаївна К.	7 (сім)
7.	Ганна Михайлівна Л.	10 (десять)
8.	Ганна Василівна Н.	9 (дев'ять)
9.	Віра Олександрівна П.	6 (шість)
10.	Ольга Анатоліївна П.	9 (дев'ять)
11.	Алла Леонідівна Р.	10 (десять)
12.	Лілія Миколаївна С.	6 (шість)
13.	Олена Миколаївна С.	хворіла
14.	Емілія Василівна Т.	9 (дев'ять)
15.	Наталія Віталіївна Ч.	хворіла
16.	Оксана Миколаївна Ш.	9 (дев'ять)
17.	Оксана Юріївна Ш.	10 (десять)
18.	Наталія Валеріївна Ш.	6 (шість)

“12” – 0	“9” – 4	“6” – 4	“3” – 0
“11” – 0	“8” – 1	“5” – 0	“2” – 0
“10” – 4	“7” – 1	“4” – 0	“1” – 0

Загальна успішність – 100%

Якісний показник – 70 %

Викладач Олена Миколаївна О.

Голова методичної комісії Ніна Семенівна Г.

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ККР

(на прикладі ККР з дисципліни “Основи педагогічної майстерності”, виконаної студентами групи 12 БПш Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка
Спеціальність - 6.010100: “Професійне навчання”)

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові студентів за списком	Оцінка за виконання студентами ККР під час проведення самоаналізу
1.	Наталія Миколаївна Б.	9 (дев'ять)
2.	Алла Миколаївна Б.	7 (сім)
3.	Наталія Олексіївна Б.	8 (вісім)
4.	Наталія Володимирівна Г.	8 (вісім)
5.	Ганна Юріївна Д.	хворіла
6.	Оксана Олександрівна З.	5 (п'ять)
7.	Дарія Борисівна З.	10 (десять)
8.	Світлана Михайлівна З.	7 (сім)
9.	Наталія Юріївна Л.	7 (сім)
10.	Таїсія Григорівна М.	8 (вісім)
11.	Ганна Олександрівна Н.	7 (сім)
12.	Олена Сергіївна О.	6 (шість)
13.	Олександр Миколайович Р.	9 (дев'ять)
14.	Вадим Олександрович Р.	6 (шість)
15.	Олена Олександрівна Т.	10 (десять)
16.	Тетяна Миколаївна Т.	9 (дев'ять)
17.	Наталія Олександрівна Т.	6 (шість)
18.	Марина Валеріївна С.	хворіла
19.	Тетяна Петрівна Ч.	8 (вісім)
20.	Олена Іванівна Ш.	6 (шість)
21.	Людмила Дмитрівна Ш.	6 (шість)

“12” – 0	“9” – 3	“6” – 5	“3” – 0
“11” – 0	“8” – 4	“5” – 1	“2” – 0
“10” – 2	“7” – 4	“4” – 0	“1” – 0

Загальна успішність – 100%

Якісний показник – 70 %

Викладач Олена Миколаївна О.

Голова методичної комісії Ніна Семенівна Г.

Дисципліна “Основи педагогічної майстерності” викладається згідно із навчальним планом на 4 курсі у групах бакалаврів професійного навчання в обсязі 81 год.: з них 20 год. – лекцій; 12 год. – семінарів та практичних занять; 49 год. – відведено на самостійну роботу студентів. У кінці навчального курсу передбачено екзамен (2 год. – консультація; 7 год. – іспит).

Контрольний зріз проводився у групах 11 БПш та 12 БПш. Роботу виконували 33 студенти з 39 за списком, що складає 84,6% від їх списочного складу. Перевірка виконаних робіт засвідчила загальну успішність 100% і якісну – 70%.

Аналіз робіт показав, що студенти мають достатній рівень теоретичних знань з основ педагогічної майстерності, володіють основними поняттями даної науки; виявляють самостійність суджень, вміють робити узагальнення та висновки, пов'язувати вивчений матеріал з практичною професійно-педагогічною діяльністю, застосовувати набуті знання при розв'язанні конкретних педагогічних ситуацій.

23 студенти (70%) виконали роботу на високому й достатньому рівні, повністю розкривши сутність теоретичних питань та педагогічно ефективно розв'язавши практичні завдання.

Перевірка знань засвідчила, що майбутні педагоги професійного навчання добре засвоїли ті програмні теми, що стосуються сутності педагогічної майстерності, особливостей професійно-педагогічної діяльності; взаємозв'язку педагогічної майстерності та педагогічного мистецтва; основних видів педагогічної техніки викладача ПТНЗ тощо. Викладаючи їх, студенти продемонстрували вільне володіння педагогічними категоріями, власне бачення шляхів вирішення навчально-виховних завдань, уміння знайти вихід із проблемної педагогічної ситуації.

Разом з тим, 10 студентів (30 %) не мають глибоких знань з курсу “Основи педагогічної майстерності”. У їхніх відповідях допущено неточності при викладенні теоретичних питань (зокрема, при розгляді таких тем, як педагогічна етика і такт, педагогічна технологія) та помилки, які найчастіше трапляються при розв'язанні педагогічних ситуацій, що потребують творчого підходу.

*Комплекс навчально-методичного забезпечення
психолого-педагогічної підготовки студентів професійно-
педагогічних навчальних закладів*

У 3-х ЧАСТИНАХ

Отич Олена Миколаївна

**МИСТЕЦТВО
У РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА
ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ**

ЧАСТИНА ІІІ

**МАТЕРІАЛИ КОМПЛЕКСНОГО, ПІДСУМКОВОГО ТА
ПРОМІЖНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН**

Комп'ютерне макетування та дизайн: Євстигнєєва Н.І.
Технічний редактор: Нечипоренко Г.І.